



## Protokoll fra møte i Studieutvalget ved Det juridiske fakultet

Tirsdag 3. november 2015 kl. 09:15.

Møterom 546

Til stede:

Bjørnar Borvik (leder) (a)

Bjørn Henning Østenstad (a)

Anneken Sperr (a)

Jonas Jensen (b)

Kjersti Bakke Sørensen (c)

Sandra Guderud (d)

Vegard Fosso Smievoll (d)

Sekretær: [johanne.spjelkavik@jurfa.uib.no](mailto:johanne.spjelkavik@jurfa.uib.no)

Neste møte: 24. november

<b>Sak 72/15</b>	<b>Godkjenning av innkalling og dagsorden</b>
	Innkalling: Ingen merknader Dagsorden: Ettersendt sak 83/15 og JSUs studentundersøkelse i sak 79/15. Sak 83 og sammendrag av studentundersøkelsen er satt inn i protokollen her. Sak 83/15 ble framskyndet og behandlet i tilknytning til sak 73/15-4.
<b>Sak 73/15</b>	<b>Orienteringssaker</b>
<b>1</b>	<a href="#">Protokoll</a> fra SU 29. september. Godkjent på sirkulasjon 1. oktober. <b>OBS – ekstern lenke – må lastes ned separat.</b>
<b>2</b>	Fullmaktsvedtak a) Redaksjonell endring av Studieplan for masterstudiet i rettsvitenskap ved Universitetet i Bergen. b) Redaksjonell endring av Utfyllende regler for studier ved Det juridiske fakultet, Universitetet i Bergen. c) JUS255-2-A Påtalerett. Hjelpemidler til eksamen. d) JUS276-2-B European Civil and Political Human Rights. Innholdsbeskrivelse og litteratur. Fullmaktsvedtakene fås ved henvendelse til <a href="mailto:johanne.spjelkavik@jurfa.uib.no">Johanne.spjelkavik@jurfa.uib.no</a> De publiseres også sammen med innkallingen og protokollen på Studieutvalgets nettside: <a href="http://www.uib.no/jur/24968/studieutvalget">http://www.uib.no/jur/24968/studieutvalget</a>
<b>3</b>	<a href="#">Statistikk</a> tekstsammenfall 2014/2015. For tidligere år: Se sak 64/14 oktober 2014 og sak 59/13 november 2013.
<b>4</b>	PEK- <a href="#">søknad</a> med vedlegg om støtte til Kina-opphold i JUS134 Rettshistorie og komparativ rett.
<b>5</b>	Felles klagenemnd. Sammendrag av vedtak for 2014: <a href="http://www.samordnaopptak.no/info/om/klagenemnder/vedtak-2014.pdf">http://www.samordnaopptak.no/info/om/klagenemnder/vedtak-2014.pdf</a> Årsmeldingen for 2014: <a href="http://www.samordnaopptak.no/info/om/klagenemnder/arsmelding-2014.pdf">http://www.samordnaopptak.no/info/om/klagenemnder/arsmelding-2014.pdf</a> <b>OBS – eksterne lenker – må lastes ned separat. (Hhv 26 og 20 sider.)</b>
<b>Sak 74/15</b>	<b>Saker til drøftelse/høring/uttalelse</b>
<b>1</b>	JUS262-2-A Trygderett. <a href="#">Kursrapport</a> V15.
<b>SU uttaler</b>	Studieutvalget tar rapporten til orientering. Utvalget slutter seg til emneansvarliges beklagelse over det lave studenttallet i kurset. Litteratursituasjonen framstår som utfordrende, på den annen side oppfordrer dette til



---

en aktiv bruk av sammensatte kilder, noe som er i god overensstemmelse med programmets målsetning. Vi minner om den nye modellen for kompendier som innføres nå ved UiB, den innebærer noen nye modeller for frister, formater og så videre.

---

## Vedtakssaker

**Sak 75/15**

JUS250-2-A Velferdsrett, JUS250-2-C Health and Human Rights in the Welfare State og JUS276-2-A Human Rights Law. Endring av vurderingsform. [Forslag](#) fra emneansvarlig Henriette Sinding Aasen og studieadministrasjonen.

**Vedtak**

Vurderingsformen skal være slik:

**JUS250-2-A:**

Eksamen tilbys bare i semester med undervisning.

Hjemmeeksamen og 4 timers digital skoleeksamen. Informasjon om hjemmeeksamen publiseres i Mi side. Informasjon om digital skoleeksamen finnes her: <http://www.uib.no/student/86719/digital-eksamen#>

Det blir gitt separate delkarakterer på de to deleksamenene, som til sammen danner grunnlaget for en samlet karakter hvor hjemmeeksamen og skoleeksamen teller 50 % hver. En forutsetning for å kunne gå opp til skoleeksamen er at hjemmeeksamen er bestått.

Det tilbys kontinuasjonseksamen til studenter som har bestått hjemmeeksamen men som ikke har bestått skoleeksamen.

Kontinuasjonseksamen arrangeres i august/januar.

**JUS250-2-C:**

Exam only in semesters with teaching.

Part one: Graded home exam (two weeks). Part two: Four hour digital school exam. Information about the home exam will be posted in My Space.

Separate grades will be awarded for the two parts of the examination. In the final grade, the home exam and the school exam will both count 50%. A prerequisite to sit the school exam is that the home exam is passed.

Resit of school exam only when home exam is passed. Resit is held in August/January.

**JUS276-2-A:**

Exam only in semesters with teaching.

Part one: Graded home exam (two weeks). Part two: Four hour digital school exam. Information about the home exam will be posted in My Space.

Separate grades will be awarded for the two parts of the examination. In the final grade the home exam and the school exam will both count 50%. A prerequisite to sit the school exam is that the home exam is passed.

Resit of school exam only when home exam is passed. Resit is held in August/January.

Endringene innebærer at avsnittene om obligatoriske undervisningsaktiviteter endres til «ingen».

---

**Sak 76/15**

Reglementsendringer for kontinuasjonseksamen i fuskesaker. [Forslag](#) fra studieadministrasjonen.

**Vedtak**

Utfyllende regler for studier ved Det juridiske fakultet, Universitetet i Bergen § 3-4 nr. 1 bokstav b punkt ii og iii endres som foreslått.

---

**Sak 77/15**

TVEPS. [Forslag](#) om påføring på vitnemål for mastergrad i rettsvitenskap av emne med 0 studiepoeng.

**Vedtak**

Studieutvalget anbefaler at fakultetsstyret fatter vedtak om at studenter i MAJUR- og MAJUR2-programmet som tar emnet TVEPS, får dette påført sitt vitnemål for mastergrad i rettsvitenskap med null studiepoeng.

---

**Sak 78/15**

Godskrivinger i masterstudiet. Forslag om tilføyelser i Utfyllende regler for studier ved Det juridiske fakultet, Universitetet i Bergen. [Notat](#) fra studieadministrasjonen. Se også sak 40/15 juni 2015.

**Vedtak**

1. Redaksjonell endring i Utfyllende regler for studier ved Det juridiske fakultet, Universitetet i Bergen § 5-4:



- 
1. Godskriving av eksamen fra Høgskolen i Lillehammer, Høgskulen i Sogn og Fjordane og Universitetet i Stavanger:
    - a. Årsstudium i juss fra Høgskolen i Lillehammer eller Høgskulen i Sogn og Fjordane godskrives som 1. studieår ved Det juridiske fakultet i Bergen.  
Det kreves bestått examen philosophicum og examen facultatum før andre studieår påbegynnes.
    - b. Bachelorgrad i juss fra Høgskolen i Lillehammer godskrives som 1., 2. og 3. studieår i masterstudiet i rettsvitenskap i Bergen.
    - c. Bachelorgrad i juss fra Universitetet i Agder godskrives som 1., 2. og 3. studieår i masterstudiet i rettsvitenskap i Bergen, forutsatt at graden inneholder de emnene i tingsrett, arve- og familierett og juridisk metode som gis på 3. studieår ved Universitetet i Agder.
    - d. Bachelorgrad i rettsvitenskap fra Universitetet i Stavanger godskrives som 1., 2. og 3. studieår i masterstudiet i rettsvitenskap i Bergen.
  2. For eksamener mv. fra institusjoner som ikke er nevnt i §§ 5-3 eller 5-4 kan det etter søknad gis godskriving eller faglig godkjenning i tråd med reglene i universitets- og høyskolelovens § 3-5, jf. også § 5-1 (1) og (2) ovenfor.
  2. Emner på bachelornivå kan ikke godskrives som spesielemner på masternivå i masterstudiet i rettsvitenskap. De innebærer likevel avkorting<sup>1</sup> i studiepoeng for enkelte spesielemner på masternivå, jf. Universitets- og høyskoleloven § 3-5 nr. 1 siste punktum.
  3. Spesielemner på masternivå fra Det juridiske fakultet i Oslo som kan inngå i mastergraden der, godskrives som spesielemner hos oss.
  4. Universitetet i Tromsø
    1. Spesielemner på masternivå fra Det juridiske fakultet i Tromsø som kan inngå i mastergraden der, godskrives som spesielemner hos oss.
      - a. Første avdeling alene godskrives som JUS112 og JUS113 på 1. studieår, og JUS121 på 2. studieår.
  5. Eksamener fra Høgskolen i Buskerud og Vestfold godskrives slik i masterstudiet i rettsvitenskap i Bergen:
    - a. Bachelorgrad i juss godskrives som 1. og 2. studieår, samt JUS131 Kontraktsrett II, JUS132 Pengekravsrett, JUS134 Rettshistorie og komparativ rett og JUS243 Alminnelig formuerett.
    - b. Bare de to første årene av bachelorprogrammet i juss fra HBV godskrives som 1. og 2. studieår.
  6. Eksamener fra Høgskolen i Lillehammer godskrives slik i masterstudiet i rettsvitenskap i Bergen:
    - a. 2. studieår av bachelorprogrammet i jus ved Høgskolen i Lillehammer godskrives slik i masterstudiet i rettsvitenskap i Bergen: JUS124 Tingsrett, JUS131 Kontraktsrett II og JUS132 Pengekravsrett.
    - b. Enkeltemner fra Høgskolen i Lillehammer godskrives slik i masterstudiet i rettsvitenskap i Bergen:
      - a. Enkeltemnet NIRI (16 sp) fra HiL (3. året) godskrives som JUS121 NIRI (17 sp).
      - b. Enkeltemnet Rettskildelære, sammenlignende rett og rettshistorie (15 sp) godskrives som JUS133 Rettskilde- og metodelære (10 sp) og JUS134 Rettshistorie og komparativ rett (10 sp).
- 

<sup>1</sup> Fra ordet «avkorting» lenkes til en matrise der de faglige vurderingene av overlapp listes opp.



- 
- c. Studenter som på denne måten får færre studiepoeng enn 300 i samlet grad, må supplere med ekstra spesialeemne.
7. Eksamener fra Universitetet i Agder godskrives slik i masterstudiet i rettsvitenskap ved Universitetet i Bergen:
- Første studieår av bachelorprogrammet i rettsvitenskap fra Universitetet i Agder godskrives slik i masterstudiet i rettsvitenskap i Bergen:  
EX-100 Examen philosophicum godskrives som EXPHIL Examen Philosophicum.  
EX-101 Examen facultatum godskrives som EXFAC Juridisk forprøve.  
JUR101 Juridisk metode I godskrives som JUS114 Juridisk metode.  
JUR102 Forvaltningsrett I godskrives som JUS111 Forvaltningsrett I.  
JUR103 Kontraktsrett I godskrives som JUS113 Kontraktsrett I.  
JUR104 Arbeidsrett I godskrives ikke.  
JUS112 Arve- og familierett godskrives ikke.
  - Første og andre studieår av bachelorprogrammet i rettsvitenskap fra Universitetet i Agder godskrives slik i masterstudiet i rettsvitenskap i Bergen.:  
Forvaltningsrett II i kombinasjon med Velferdsrett godskrives som JUS123 Forvaltningsrett II.  
Kontraktsrett II godskrives som JUS131 Kontraktsrett II.  
Pengekravsrett godskrives som JUS132 Pengekravsrett.  
JUS122 Erstatningsrett er godskrives ikke
8. Godskriving av godskriving:  
Følgende tilføyelse gjøres i Utfyllende regler for studier ved Det juridiske fakultet, Universitetet i Bergen § 5-1 som nytt 7. ledd:  
Der grunnlaget for godskriving allerede inneholder en eller flere godskrivinger, vil også disse bli vurdert på nytt ved søknad om godskriving i masterstudiet i rettsvitenskap ved UiB. Det kreves derfor dokumentasjon av alle emner som inngår i grunnlaget for godskriving.
9. Studiedekanen gis fullmakt til å godkjenne de redaksjonelle tilpasningene i Utfyllende regler for studier ved Det juridiske fakultet, Universitetet i Bergen.

---

**Sak 79/15**

JUS121 Norske og internasjonale rettslige institusjoner. Ny prøvingsform. [Forslag](#) fra emneansvarlig førsteamanuensis Christian Franklin. (Kurset har oppstart 12. desember 2015.)  
[Merknad](#) fra administrasjonen.

---

**Vedtak**

- Utvalget ser viktige prinsipielle argumenter mot en ordning med hjemmeeksamen, særlig framheves hensynet til likebehandling av studentene i eksamenssituasjonen.
- Utvalget er kjent med resultatet av studentundersøkelsen JSU har foretatt.
- JUS121 Norske og internasjonale rettslige institusjoner får en ordning med hjemmeeksamen som foreslått som en prøveordning for studieåret 2015/2016.
- Ordningen skal evalueres etter gjennomført eksamen. Evalueringen skal sikre at studentens erfaringer blir synliggjort. Også forhold knyttet til bibliotek og andre rammebetingelser skal belyses.
- Oppgaven til hjemmeeksamen må utformes med sikte på å redusere betydningen og nytten av ekstern hjelp.
- Samarbeid og drøftelser rundt oppgavens problemstillinger er tillatt, men det stilles meget strenge krav til at skrivingen skal være individuell og selvstendig.
- For studieåret 2015/2016 gjøres følgende endringer i emnebeskrivelsen for JUS121 Norske og internasjonale rettslige institusjoner:
  - Følgende endring gjøres i vurderingsformer for JUS121 Norske og internasjonale rettslige institusjoner:



---

Etter kurset skal studentane avleggje ein 4 timars digital skuleeksamen. Informasjon om digital eksamen finn du her: <http://www.uib.no/utdanning/86719/digital-eksamen#>.

Etter kurset vert det avlagt ein heimeeksamen. Oppgåvene skal leverast elektronisk via Inspira. Ordgrensa er sett til 5000 ord.

- b. Punkt 3 under «Obligatorisk undervisningsaktivitet» i emnebeskrivelsen strykes:  
«I løpet av kurset skal ei obligatorisk oppgåve besvarast og leverast inn. Tidsramma vert angitt i kurset. Oppgåva må vere godkjend før studenten kan avleggje avsluttande eksamen i emnet.»

8. Kontinuasjonsaksamen for JUS121 holdes i uke 31 2016.

*Protokolltilførsel fra studentrepresentant Smievoll: "Studentrepresentantene var delt i synet på endring av vurderingsform: Vegard Fosso Smievoll stilte seg kritisk til forslaget med bakgrunn i studentundersøkelsen og de motforestillinger som ble diskutert.*

---

<b>Sak 80/15</b>	Organisering av begrunnelse for sensurvedtak. Se sak 25/15 fra 10. mars 2015. <a href="#">Notat</a> fra administrasjonen.
<b>Vedtak</b>	Følgende innføres i rutine for kunngjøring av tid for begrunnelse av sensurvedtak: <ul style="list-style-type: none"><li>• Når trefftiden publiseres skal det samtidig gis informasjon om hva studentene skal gjøre hvis de ikke kommer i kontakt med sensor i løpet av trefftiden.</li><li>• De studieårsansvarlige skal fortsatt følge opp sensorer som ikke setter opp tilstrekkelig med tid eller som setter opp en svært ugunstig tid (for eksempel samme dag som sensuren faller).</li><li>• Sensorene kan oppfordres til å fordele ringetiden over to dager, men dette skal ikke formuleres som et krav.</li><li>• Sensorene blir anbefalt minimum 4 timer tilpasset en kommisjon på 45 kandidater.</li></ul>
<b>Sak 81/15</b>	JUS250-2-A Velferdsrett. Litteratur. <a href="#">Forslag</a> fra emneansvarlig Henriette Sinding Aasen.
<b>Vedtak</b>	Litteraturlisten vedtas som foreslått
<b>Sak 82/15</b>	<a href="#">Forslag</a> om endringer i Reglement for Det juridiske fakultet.
<b>Vedtaksforslag</b>	Studieutvalget innstiller overfor fakultetsstyret på at det gjøres slike endringer i Reglement for Det juridiske fakultet: I § 1: fastsette reglement for fakultetets studieprogrammer, foreta vesentlige endringer av disse og opprette/nedlegge fag og kurs <b>etter forslag fra Studieutvalget</b> I § 9: f) <del>uttale seg i saker om opprettelse/nedleggelse av emner og program</del> <b>behandle forslag om opprettelse/nedleggelse av emner og program, og eventuelt fremme forslag for fakultetsstyret.</b>
<b>Sak 83/15</b>	JUS134-Kina: <a href="#">Søknad</a> om å opprette variant av emnet JUS134 Rettshistorie og komparativ rett. Sees i sammenheng med orienteringssak 73/15-4.
<b>Vedtaksforslag</b>	Studieutvalget tilrår overfor fakultetsstyret at <i>JUS134-Kina Rettshistorie og komparativ rett med særskild fokus på kinesisk rettskultur</i> blir opprettet som et alternativ til JUS134 og at emnebeskrivelsen for JUS134-Kina blir vedtatt med de justeringene av emnebeskrivelsen for JUS134 Rettshistorie og komparativ rett som er foreslått.

---

Bjørnar Borvik  
Leder

Johanne Spjelkavik  
Sekretær



## Statistikk tekstsammenfall studieåret 2014/2015

Emne	Sent inn	Retur <sup>i</sup>	Bare brev <sup>ii</sup>	Møter <sup>iii</sup>	Lokal henleggelse <sup>iv</sup>	Lokal advarsel	Lokal annullering <sup>v</sup>	Nemnd <sup>vi</sup>			Felles klagenemnd
								Henlagt	Annullert	Utestengt	
EXFAC Juridisk forprøve	602	9	0	0							
JUS111 Forvaltningsrett I	1805	36	1	1	0	1					
JUS112 Arve- og familierett	1734	21	0	2	0	0	1		1		
JUS113 Kontraktsrett I	1437	18	3	2	1			1	1		
JUS114 Juridisk metode	851	2	1	1	0	0			1		
JUS121 NIRI	2258	20	0	3	2	1	1		2		
JUS122 Erstatningsrett	1852	21	0	0							
JUS123 Forvaltningsrett II	1955	10	1	1	1	0			1		
JUS124 Tingsrett	1537	7	1	0							
JUS131 Kontraktsrett II	1465	3	1	1					1		
JUS132 Pengekravsrett	1217	12	0	0							
JUS133 Rettskilde- og metodelære	908	13	2	1					1		
JUS134 Rettshistorie og komparativ rett	597	0									
JUS134 EKSAMEN	282	0		1					1	1	
JUS135 Rettsstat og menneskerettigheter	1308	6	0	0							
JUS241 Strafferett		0									
JUS242 Rettergang	384	2	1	0							
JUS243 Allm. formuerett	383	0									
JUS399 H	84	1	0								
JUS399 V	157	25 <sup>vii</sup>	0								
JUS398 H	3	0	0								
JUS398 V	13	0	0								
SUM	20832	206	11	13	4	2	2	1	9	1	

<sup>i</sup> En "Retur" er én e-post. Den gjelder én besvarelse, kan gjelde én eller flere studenter, oftest en eller to.

<sup>ii</sup> Standardisert "skjennebrev" sendes der overtredelsen ikke har et slikt omfang at det kvalifiserer til en sak, verken om fusk eller underkjenning av besvarelse, men der vi finner det riktig å veilede studenten med hensyn til den uheldige praksisen som er avdekket. Vil typisk også inneholde en advarsel.

<sup>iii</sup> Møter som faktisk er avholdt. I noen tilfeller er det sendt ut møteinnkalling, hvorpå det blir avdekket at en av de involverte ikke har noe med saken å gjøre, derfor kan antallet i kolonnene etter "Møter" bli høyere enn "Bare brev" og "Møter" til sammen.

<sup>iv</sup> Lokal henleggelse skjer typisk i minst to tilfeller: Der den ene av de involverte er helt uten ansvar for det inntrufne, og der vi på grunnlag av møtet og tekstene til at her ikke er grunnlag for sak. Ender oftest i en advarsel – se "Lokal advarsel"

v Virkningen av lokal annullering (av aktuell besvarelse) avhenger av om man har margin til oppfyllelse av kravene til kursgodkjenning. Dette er ikke en sanksjon mot fusk, men et vedtak om underkjenning av besvarelse på faglig grunnlag (typisk manglende selvstendighet ved for omfattende sitering).

vi Den sentrale klagenemnden fatter vedtak i fuskesaker i første instans. Klageinstansen er Felles Klagenemnd. Avgjørelsene derfra kan bringes inn for domstolene. Ikke alle klagefrister er gått ut når statistikken her først lages. En forekomst som får både annullering og utestengelse, vil være oppført i begge kolonnene.

vii For masteroppgaver gjelder en lavere terskel for «returer» enn for alle andre emner.

## Sammenligning mellom sum-radene de tre siste årene:

	Sendt inn	Retur	Bare brev	Møter <sup>2</sup>	Lokal henleggelse	Lokal advarsel	Lokal annullering	Nemnd		
								Henlegg	Annuller	Utestengt
12/13	0	0	0	0	0	0	0	0	0	6
13/14	0	338	28	18	4	4	6	0	12	2
14/15	20832	206	11	13	4	2	2	1	9	1

Vi ser en liten, men stabil nedgang i alle ledd. Det later til å være økende oppmerksomhet blant studentene rundt krav til selvstendighet i skriftlige arbeider. Det skyldes neppe noen enkeltfaktor, men heller en kombinasjon av informasjon og holdningsarbeid, også rettet mot arbeidsgruppeledere.

[Tilbake til saklisten](#)

<sup>2</sup> Møter som er avholdt – langt flere kan være innkalt, men endt med lokal henleggelse før det ble avholdt.



Studieadministrativ avdeling

Referanse

2015/5279-INTØ

Dato

28.09.2015

### **Søknad om PEK-midler 2016 frå Det juridiske fakultet**

Med dette oversender vi Det juridiske fakultet sin søknad om midlar frå Program for evaluering og kvalitetsutvikling 2016.

Fakultetet søker om totalt kr 132 152,- til gjennomføring av prosjektet

*Auka internasjonalisering og styrka kunnskap om kinesisk rett gjennom deltaking i Chinese Law Summer Program som del av faget JUS134 Rettshistorie og komparativ rett.*

Venleg helsing

Christine Stoltz Olsvik  
seksjonssjef

Ingrid Elisabeth Tøsdal  
rådgjevar



UNIVERSITETET I BERGEN

*Det juridiske fakultet – Studieutvalget*

Vedlegg

1 Søknad om PEK-midler 2016 frå Det juridiske fakultet





## **SØKNADSSKJEMA - PEK**

### **Program for evaluering og kvalitetsutvikling 2016**

**Fakultet: Det juridiske fakultet**

**Dato: September 2015**

#### **1: Om prosjektet:**

**Tittel:**

Auka internasjonalisering og styrka kunnskap om kinesisk rett gjennom deltaking i Chinese Law Summer Program som del av faget JUS134 Rettshistorie og komparativ rett.

**Kort omtale:**

Det juridiske fakultet søker med dette PEK-midler for å kunna leggja til rette for at eit utval studentar på 3. studieår av masterprogrammet i rettsvitenskap skal kunna utveksla til Renmin University i Beijing i fire veker som del av det obligatoriske emnet JUS134 Rettshistorie og komparativ rett.

Dette ønskjer fakultetet å gjera både for å auka læringsutbyttet i dette konkrete emnet, og for å leggja til rette at fleire av studentane på masterprogrammet i rettsvitenskap skal ønskja å gjennomføra eit lengre utvekslingsopphald ved eit av samarbeidsuniversiteta våre i Kina seinare i studiet. (Sjå meir om dette under punkt 2.1).

For å synleggjera det ekstra læringsutbyttet dei aktuelle studentane vil få, vil fakultetet oppretta eit eige emne som i hovudsak er identisk med JUS134 Rettshistorie og komparativ rett, men der mål, innhald og læringsutbyte er tilpassa slik at kunnskap om kinesisk rettskultur og vert teke inn. Emnet har fått arbeidstittel *JUS134-Kina Rettshistorie og komparativ rett, med særskild fokus på kinesisk rettskultur*.

#### **2: Målsetting, forankring og relevans:**

**Målsetting:**

Prosjektet har fire målsettingar:

**1) Auka rekruttering til delstudier i utlandet generelt og til Kina spesielt**

Det er påvist at ønsket om å reisa ut i verda aukar dersom ein har hatt utanlandsopphald tidlegare (SIUs mobilitetsanalyse 2010: Hvorfor studere i utlandet? Norske studenters motivasjoner og barrierer for å ta et studieopphold i et annet land - en kvantitativ analyse). I masterprogrammet i rettsvitenskap kan studentane velja delstudier i utlandet på 5. studieår av masterprogrammet. Om dei vil, kan dei byta om på rekkjefølgja av emna på 4. og 5. studieår og soleis velja delstudier i utlandet etter å ha fullført 3. studieår. Vi ser likevel at storparten av studentane som vel delstudier følgjer den vanlege utdanningsplanen og reiser utanlands etter å ha fullført fire studieår av masterprogrammet.

Gjennom å gje studentane høve til å gjennomføra eit kortare utanlandsopphald tidlegare i studiet, ønskjer fakultetet å inspirera fleire til å velja delstudier i utlandet når dei kjem til 5. studieår av masterprogrammet i rettsvitenskap. Vi håpar at PEK-prosjektet kan bidra til auka rekruttering til delstudier i utlandet generelt, men og til Kina spesielt. Kina blir ein stadig meir sentral aktør på den globale arenaen, både politisk og økonomisk. Dette aktualiserer behovet for systematisk oppbygging av kompetanse om det kinesiske rettssystemet generelt, og kanskje særleg om dei rettsområda som er aktuelle for norsk næringsliv som



har, eller som planlegg, aktivitet i Kina. Ved at studentane får ein forsmak på korleis det er å studera i Kina medan dei er på 3. studieår håpar vi at fleire skal få lyst å studera i Kina når dei skal velja kva land dei skal utveksla på 5. studieår.

Dei første utvekslingsavtalene mellom Det juridiske fakultet og kinesiske juridiske fakultet vart signerte mot slutten av 2011 og kunne takast i bruk for utveksling frå studieåret 2012/2013. Som DBH-tala under viser, har fakultetet greidd å rekruttera ein del studentar til Kina både i 2012/2013 og i 2013/2014. *Interne førebelse tal* tyder på at det for 2015 vil rapporterast éin utreisande student til Kina i 2015 og seks i 2016. Erfaringa frå studieåret 2014/2015 då fakultetet berre sende éin student til Kina er at utveksling til Kina ikkje «sel seg sjølv» og at fakultetet kontinuerleg må ha eit særleg fokus på Kina i informasjonen om utveksling gjennom heile rekrutteringsprosessen. Med særskild fokus på utveksling til Kina fram mot søknadsfristen 1. februar 2015 gjekk talet på utreisande studentar til Kina opp att til seks for studieåret 2015/2016.

#### Utveksling til Kina (tal frå DBH)

	2011	2012	2013	2014
China University of Political Science and Law (fakultetsavtale)	0	0	1	2
Renmin University (fakultetsavtale)	0	0	4	4
Fudan University (UiB-avtale)	0	0	1	0
The University of Hong Kong (UiB-avtale)	0	0	2	0
Totalt tal for utreisande studentar til Kina	0	0	8	6
Totalt tal for utreisande studentar frå fakultetet	135	208	192	127

I lys av dei høge tala for utveksling frå Det juridiske fakultet, er talet på utreisande studentar til Kina lågt, og kontinuiteten i utvekslinga til Kina er sårbar. Gjennom å gje ei gruppe studentar ein forsmak på korleis det er å studera i Kina medan dei er på 3. studieår vil vi sikra rekruttering til delstudier i Kina på 5. studieår.

Opphaldet i Kina som del av JUS134 Rettshistorie og komparativ rett vil vera på fire veker, altså kortare enn at det vert rekna som delstudier i utlandet og kjem med i statistikken over utreisande studentmobilitet til Kina.<sup>1</sup> Studentane som reiser til Kina gjennom PEK-prosjektet vil altså ikkje ha direkte innverknad på talet på utreisande studentar, men med støtte i kunnskapen om at ønsket om å reisa ut i verda aukar dersom ein har hatt utanlandsopphald tidlegare (ibid.) meiner fakultetet at PEK-prosjektet vil bidra til auka rekruttering til delstudier i utlandet seinare i studiet.

#### 2) Auka læringsutbyte i emnet JUS134 Rettshistorie og komparativ rett

Kjennskap til ulike rettslege kulturar er viktig for framtidens juristar og kjennskap til rettslege kulturar som er særskild ulike den vestlege, men like fullt særskild viktig globalt, er vesentleg om internasjonal samhandling skal fungera. Gjennom emnet JUS134 Rettshistorie og komparativ rett får studentane kunnskap om kva ein rettskultur er, og korleis den vert forma og omdanna gjennom møte med rettskulturelt gods frå andre rettskulturar. Det er særleg fokus på dei seks rettskulturelle strukturane *konfliktløysing, normproduksjon, rettferdsideal, juridisk metode, profesjonalisering og internasjonalisering*. Studentane får kunnskap om det historiske grunnlaget for den norske rettskulturen gjennom å studera norsk rettshistorie i eit europeisk perspektiv. Deretter får studentane kunnskap om den engelske, skotske, tyske, austerriske og franske rettskulturen når det særleg gjeld dei 6 rettskulturelle strukturane. Kring 320 studentar tek dette emnet kvart år.

<sup>1</sup> Kun utvekslingsopphald med ei lengd på minimum 3 månader tel med i statistikken og vert rekna som delstudier i utlandet.





Gjennom PEK-prosjektet ønsker fakultetet å tilby ei lita gruppe av dei 300 studentane eit parallelt løp med særskild fokus på kinesisk rett og kinesisk rettskultur i tillegg til den norske og den europeiske. Dette vil gje auka læringsutbyte og ein unik kompetanse hos desse studentane. Ved å tilby eit utval av studentane på masterprogrammet i rettsvitenskap innsikt i og kunnskap om kinesisk rettskultur vil vi byggja opp nasjonal kompetanse som er viktig for framtida.

JUS134 Retts historie og komparativ rett har til no hovudsakleg hatt eit europeisk perspektiv. Frå våren 2016 vil ein byrja å nytta ei ny lærebok utarbeidd av forskingsmiljøet i Forskargruppa for rettskultur ved fakultetet, der ein òg trekk inn perspektiv får andre verdsdelar, men mellom anna ein eigen artikkel om kinesisk rett. Kinesisk rett som del av JUS134 Retts historie og komparativ rett er del av fakultetet si heilskaplege satsing på oppbygging av kompetanse innan kinesisk rett. Vidare har Forskargruppa for rettskultur ved Det juridiske fakultet, som er leia av emneansvarleg for JUS134 Retts historie og komparativ rett, innleidd eit samarbeid med Forum for Legal Culture ved Renmin University Law School, og då særleg med fyrsteamanuensis JIANG Dong. JIANG Dong føreleste for studentane på JUS134 Retts historie og komparativ rett i juni 2014. Denne førelesinga viste at kinesisk rett og rettskultur er interessant å bringa inn i emnet JUS134 Retts historie og komparativ rett, mellom anna fordi dette er ein rettskultur som er særskilt ulik vår eigen rettskultur.

Studentar som gjennom JUS134-Kina fattar interesse for Kina og kinesisk rett og rettskultur vil kunna halda fram med delstudier i Kina på 5. studieår av masterprogrammet. Vi vil her særleg trekke fram at vi i tillegg til det allereie eksisterande utvekslingstilbodet i Kina, arbeider vi med å etablere eit særskild tilrettelagd semesterprogram der studentane våre får høve til å kombinera universitetsstudier i Kina med traineeopphald i norske bedrifter som er representerte i landet. Som ledd i ein avtale om utveksling av lærekrefter med våre kinesiske samarbeidspartar, tek vi også sikte på å etablere eit spesialemløp om kinesiske forretningsjus ved fakultetet i Bergen der det er professorar frå Renmin University og Shandong University som skal halda forelesingane Dei som eventuelt held fram på fakultetet sitt ph.d.-program etter fullført mastergrad vil få tilbod om å delta på fakultetet sitt årlege ph.d.-seminar Chinese Legal Culture studied from a Nordic Viewpoint. Dette blir halde ved Nordic Centre ved Fudan University.

**3) Utprøving av modell for å leggja til rette for utanlandsopphald tidlegare i studiet**  
Som nemnt er det først på 5. studieår av masterprogrammet i rettsvitenskap (eventuelt 4. studieår viss ein byter om på rekkjefølgja på emna dei to siste åra) at studentane har høve til å velja delstudier i utlandet. Dei fire første åra består av obligatoriske emne som i stor grad gjeld norsk rett og som ikkje kan erstattast av emne som er tekne i utlandet. Fakultetet får jamleg førespurnader frå både potensielle framtidige studentar og eksisterande studentar om det finst høve til å reisa ut i verda tidlegare i studiet. Dette er altså ikkje mogleg per i dag, sjølv om det kunne vore ønskjeleg av fleire årsaker. Løysingar for å kunna tilby utanlandsopphald både på bachelornivå og på masternivå er noko fakultetet ser på i samband med utgreiing av mogleg ny studieordning.

Gjennom dette PEK-prosjektet vil fakultetet prøva ut ein modell for å leggja til rette for utanlandsopphald tidlegare i studiet, der kortare opphald ved partneruniversitet kan bidra til å auka læringa i dei obligatoriske emna i masterprogrammet. Emnet JUS134 utmerkar seg som særleg relevant for slikt integrert utanlandsopphald, men også andre emne kan tenkjast å kunna styrkast av internasjonale perspektiv frå kortare utanlandsopphald. Det mest nærliggande er at ein i framtida kan tilby utanlandsopphald som del av JUS134 til fleire studentar enn den vesle gruppa som får høve til å følgja JUS134-Kina varianten av emnet. Blir JUS134-Kina ein suksess, kan ein sjå for seg oppretting av JUS134-USA med



særskild fokus på amerikansk rett og rettskultur, JUS134-India med særskild fokus på indisk rett og rettskultur osv, gitt at det finst relevante kortare kurs som vert underviste på eit tidspunkt som passar inn i timeplanen for JUS134 slik som er tilfellet med det aktuelle kurset Chinese Law Summer Program.

Ei ulempe med at delstudier i utlandet oftast er det siste studentane gjer før dei fullfører graden sin, er at korkje faglege kompetanse eller interkulturelle ferdigheiter som studentane tileignar seg gjennom utanlandsopphaldet blir teke med tilbake i studiekvardag og undervisningssituasjon på Dragefjellet. Ved at studentane får høve til å gjennomføra eit utanlandsopphald tidlegare i studiet, vil erfaringane og kunnskapen dei har tileigna seg utanlands tidleg i studiet gjera at studentane bringer med seg komparative og internasjonale perspektiv inn i emna dei skal ha dei siste to åra av masterprogrammet. Vidare vil erfaringane og kunnskapen dei har tileigna seg om eit anna lands rett og rettskultur også koma medstudentar til gode gjennom at Kina-studentane er aktive deltakarar i diskusjonar og gruppearbeid i undervisningssituasjon. Sjølv om det i utgangspunktet er ei lita gruppe studentar som vil få høve til å følgja Kina-varianten av JUS134, kan erfaringane dei bringer med seg heim att verka inspirerende på medstudentar som kan bli freista til å velja delstudier i utlandet. I tillegg til at kvar einiskild av Kina-studentane på 3. studieår forhåpentlegvis vil velja delstudier i utlandet når dei kjem på 5. studieår, går vi ut frå at dei vil bli gode ambassadørar for utanlandsopphald og dermed kunna verka til at også fleire medstudentar vel å reisa ut.

Det er eit viktig prinsipp for fakultetet at delstudier i utlandet gjennom fakultetet sine avtaler, og no også korttidsopphald i Kina som del av JUS134, skal vera tilgjengeleg for alle uavhengig av økonomisk bakgrunn. Fakultetet har som førande prinsipp at alle utvekslingsavtaler med skulepengar skal vera innanfor Lånekassen sine stønadsrammer, og dette er avgjerande når fakultetet er i dialog om nye utvekslingsavtaler. Fakultetet har difor og vore i dialog med Lånekassen om høve til finansiering av ekstrakostnadane som vil følgja av deltaking i Chinese Law Summer Program som del av faget JUS134 Retts historie og komparativ rett.

Fordi kurset varer i fire veker vil det kunna utløysa ekstra stønad frå Lånekassen til skulepengar og reise. Bu- og levekostnader legg Lånekassen til grunn at studentane skal kunna dekkja av basisstønadene dei uansett har fått tildelt for studieåret. Etter fakultetet sitt syn er ikkje dette tilstrekkeleg, då det er på det rene at studentane vil få doble bukostnader den månaden dei deltek på Chinese Law Summer Program. Reelt sett vil den ordinære basisstønaden frå Lånekassen gå til å dekkja leiga for studenthybelen heime i Bergen. For at tilbodet om opphald i Kina skal vera tilgjengeleg for alle studentar uavhengig av økonomisk bakgrunn, søker fakultetet PEK-midlar til dekking av bukostnadene ved første gongs gjennomføring av JUS-134 Kina. På lengre sikt ser vi for oss å få til eit samarbeid med næringslivet der ekstrakostnadene ved Kinaopphaldet kan dekkjast av studentstipend frå relevante aktørar i næringslivet. Dette trur vi er mogleg fordi kunnskap om både kinesisk kultur og samfunn generelt og om kinesisk rett og –rettskultur spesielt er av stor interesse for næringslivet. Fakultetet har alt starta ein dialog med fleire næringslivsaktørar om traineeopphald ved bedrifter i Kina (sjå meir om dette under punkt 2.2), og vi ser for oss at vi kan få med oss nokre bedrifter på laget for ei heilskapleg pakke der dei først bidreg til å sikra rekrutteringsgrunnlag for seinare delstudier i Kina gjennom å dekkja studentane sine ekstrakostnader når dei deltek på Chinese Law Summer Program, og sidan tek i mot studentar for traineeopphald når dei eventuelt vel delstudier i Kina på 5. studieår.

#### 4) Styrking av relasjonen til Renmin University og auka fagleg samarbeid

Renmin University Law School blir regelmessig rangert som eitt av dei to beste juridiske fakulteta i Kina, og fakultetet ser på Renmin University Law School som ein særskild viktig





langsigtig internasjonal partner, ikkje berre for studentutveksling, men også for forskarkontakt og forskningssamarbeid. Per i dag er Renmin University Law School vår viktigaste strategiske partner i Kina, men samarbeidet er enno ungt, og fakultetet arbeidar målmedvite for å byggja ein varig og sterk relasjon til Renmin University Law School. Ein av fleire faktorar som kan sikra ein varig relasjon er at studentutveksling til og frå Renmin University skjer på jamleg basis, og helst slik at eit visst tal studentar vert utveksla fram og tilbake mellom dei to institusjonane kvart einaste semester. Dette prosjektet vil bidra til at så skjer.

Ved at ei gruppe studentar frå Bergen deltek på Chinese Law Summer Program i Beijing,, vil det òg bli knytt sterkare band mellom relevante fagpersonar ved dei to institusjonane. I dette ligg det også ein kime til framtidig forskningssamarbeid.

#### **Forankring og relevans i forhold til strategisk plan og Utdanningsmeldinga:**

I Det juridiske fakultets handlingsplanar for internasjonal verksemd for perioden 2011-2013 og perioden 2014-2015, er vidareutvikling av relasjonen til Kina, og særleg Renmin University, eitt av tiltaka for å leggja til rette for at studentane våre skal kunna studera ved gode institusjonar i utlandet, og for at forskarane ved fakultetet skal kunna delta i den internasjonale rettsvitenskaplege debatten. Samarbeid med Kina er dessutan både ei nasjonal prioritering, og ei prioritering i UiBs handlingsplan for internasjonal verksemd 2011-2015. Fakultetets strategi og handlingsplan for perioden 2016 og framover er ikkje utarbeidd enno, men det er ikkje tvil om at Kina vil halda fram å vera eit viktig samarbeidsland også i neste strategiperiode.

Fakultetet har hatt ei målretta satsing på samarbeid med Kina sidan 2010, og det er lagt ned mykje ressursar i å byggja sterke samarbeidsrelasjonar til fleire kinesiske juridiske fakultet, og særleg til Renmin University. Prosjektet vi no søker om finansiering av, er berre ein av fleire planar for å styrka og vidareutvikla utvekslingstilbodet til Kina for studentane på masterprogrammet i rettsvitenskap.

I Det juridiske fakultets utdanningsmelding for 2014 er internasjonalisering løfta fram som ei særleg prioritering. Tiltaket vi no søker om stønad til å iverksetja er ikkje spesifikt nemnd, men samarbeid med Renmin University er trekt fram.

I Universitetet i Bergen si samla utdanningsmelding for 2014 blir det trekt fram at 31 % av dei som oppnådde ein grad frå UiB i 2014 hadde hatt eit studieopphald utanlands i løpet av studia, noko som er litt over målsettinga om at minimum 30 % av dei som oppnår ein grad ved UiB skal ha hatt eit studieopphald utanlands. Ved Det juridiske fakultet hadde 52% av dei som oppnådde graden master i rettsvitenskap i 2014 hatt eit studieopphald utanlands. Fakultetet bidreg dermed i stor grad til at UiB når målet om at minimum 30 % av dei som oppnår grad skal ha hatt eit studieopphald utanlands. Til trass for dei gode utvekslingstala fakultetet kan visa til, ønskjer vi at endå fleire av jusstudentane skal velja delstudier i utlandet som del av graden sin. Med denne nye forma for utanlandsopphald som vi no vil prøva ut, ønskjer fakultetet å motivera til at endå fleire vel delstudier i utlandet som del av utdanninga si og dermed bidra ytterlegare til måloppnåinga ved UiB som heilskap. (Jf likevel tilhøvet mellom lengd på opphaldet og statistikk over talet på utvekslingsstudentar tidlegare i søknaden).

### **3. Kostnadsoverslag:\***

\*Budsjettet er basert på valutakursar pr 25/9-15, Lånekassens satsar for 2015/2016 og Statens reiseregulativ 2015

**Eigenbetaling frå studentane finansiert gjennom stønad frå Lånekassen:**



Reise: 7920 NOK pr student x 10 = 79 200 NOK  
Kursavgift: 1200 USD pr student  $\approx$  10 200 NOK x 10 = 102 000 NOK

Kostnader til forsikring, vaksinasjon, pensumlitteratur og visum kjem i tillegg, men blir ikkje dekt av Lånekassen.

**Eigne midlar (unnateke løn):**

Administrative kostnader ved marknadsføring av tilbudet, førebuing og gjennomføring av søknadsprosess, oppfølging og førebuing av deltakande studentar, samt utarbeiding og gjennomføring av evaluering.

Emneansvarleg bidreg med utarbeiding av tilpassa av emneskildring for JUS134-Kina, utarbeiding av eiga eksamensoppgåve til emnet JUS134-Kina samt fagleg oppfølging av denne særskilde gruppa studentar.

**Løyving frå PEK:**

Buutgifter for 30 netter for ti studentar:

258 RMB pr natt x 30 = 7740 RMB pr student  
7740 RMB x 10 studentar = 77400 RMB  $\approx$  104 410 NOK

Utgifter til oppfølgingsbesøk frå kursansvarleg:

Fly t/r Bergen-Beijing: 7500 NOK  
Transport til/frå flyplassar: 1500 NOK  
Visum: 1500 NOK  
Overnatting: 2000 NOK x 5 netter = 10 000 NOK  
Kostgodtgjersle: 730 NOK x 6 døger = 4380 NOK  
Kompensasjonstillegg: 477 x 6 døger = 2862 NOK  
**=27 742 NOK**

Totalt beløp det vert søkt om frå PEK: **132 152 NOK**

**4: Prosjektets framdriftsplan med ev. milepælar, ansvars- og ressursfordeling:**

**Ansvars- og ressursfordeling:**

Emneansvarleg for JUS134 Jørn Øyrehagen Sunde har det overordna faglege ansvaret for JUS134-Kina. Professor Lloyd T. Wilson frå Indiana University Robert H. McKinney School of Law er ansvarleg for Chinese Law Summer Program ved Renmin University.

Undervisningsdekan Bjørnar Borvik er bindeledd mellom partane i samarbeidet og pådrivar for prosjektet. Fakultetets rådgjevar for internasjonalisering har det administrative ansvaret for utvikling og oppfølging av prosjektet i samarbeid med resten av internasjonaliseringsteamet i studieseksjonen samt administrativt ansvarleg for 3. studieår.

**Framdrift/milepålar:**

- 3. november 2015: Studieutvalet handsamar framlegg til oppretting av emne med arbeidstitel «JUS134-Kina Rettshistorie og komparativ rett, med særskild fokus på kinesisk rettskultur»





- November 2015: Planleggingsmøte med professor Lloyd T. Wilson frå Indiana University Robert H. McKinney School of Law, i Bergen
- 24. november 2015: Møte for studentar som skal ta JUS134 våren 2015 med informasjon om planane for JUS134-Kina, med atterhald om positivt vedtak i fakultetsstyret.
- 8. desember 2015: Fakultetsstyret opprettar emnet med arbeidstitel «JUS134-Kina Rettshistorie og komparativ rett, med særskild fokus på kinesisk rett»
- Ultimo desember 2015/primo januar 2016: Melding på Mi side med utlysning av plassar på Kina-varianten av JUS134, samt lansering av nettside om dette utvekslingstilbudet.
- 1. februar 2016: Frist for søknad om å delta i Kina-varianten av JUS134
- Innan 1. mars 2016: Svar på søknad om å delta i Kina-varianten av JUS134, samt «søkjarmøte» for studentane som skal reisa til Beijing
- 10. mars: Søknadsfrist til Indiana University Robert H. McKinney School of Law /Renmin University Law School for deltaking i Chinese Law Summer Program
- Veke 18-20 2016: Ordinære førelesingar i JUS134 i Bergen. Studentane på JUS134-Kinafølgjer også desse.
- 13. mai – 11. juni 2016: Undervisning i Kina-delen av JUS134 i Beijing (Chinese Law Summer Program)
- Ultimo mai: Kursansvarleg for JUS134 og JUS134-Kina dreg til Beijing for å følgja opp studentane og kvalitetssikra undervisningstilbudet ved Renmin University
- 14.-17. juni 2016: Heimeeksamen i JUS134/JUS134-Kina der det vert gjeve ei særskild tilpassa eksamensoppgåve i K-varianten.
- Ultimo juni 2016: Evalueringsskjema blir send ut til studentane som har delteke på JUS134-Kina
- Juni til august 2016: Ansvarleg for JUS134-Kina, ansvarleg for Chinese Law Summer Program, utvekslingsadministrasjonen og undervisningsdekan evaluerer første gongs gjennomføring av emnet.
- Haust 2016: På bakgrunn av erfaringane frå første gongs gjennomføring vil emneansvarleg skriva kursrapport (emneevaluering) som vert handsama i Studieutvalet, og deretter lagt i kvalitetsdatabasen.

## 5. Plan for evaluering og rapportering av resultat:

### Evalueringssopplegg:

Kursansvarleg for JUS134 og JUS134-Kina vil dra på oppfølgingsbesøk til Beijing om lag midtvegs i gjennomføringa av Chinese Law Summer Program for med sjølvsyn å kunna vurdere korleis studentane har det og korleis undervisninga supplerer og komplementerer den undervisninga som vert gjeve i Bergen i vekene 18-20.

I tilknytning til studentane sitt opphald i Beijing vil fakultetet – eventuelt i samarbeid med



Kommunikasjonsavdelinga – skriva ei nyheitssak til nettsidene for å promotera PEK-prosjektet og formidla nyskapinga til omverda generelt og til framtidige studentar spesielt.

Kvar av studentane skal skriva ein heimeeksamen over tre dagar der dei vil måtta trekkja inn kunnskapen dei har tileigna seg både gjennom førelesingar og pensum før avreise til Beijing, og gjennom førelesingar, pensum og ulike institusjonsbesøk i løpet av opphaldet i Beijing.

Kvar av studentane som deltek på JUS134-Kina vil i etterkant av opphaldet i Beijing få tilsend eit evalueringsskjema der dei vert bedne om å gje tilbakemeldingar om både praktiske og faglege sider ved opphaldet i Beijing, samt om opplevd læringsutbytte.

I tillegg vil studentane bli bedne om å fylla ut rapport frå delstudier i utlandet som kan publisert på avtalenettsidene og tena som inspirasjon og informasjon til framtidige studentar som ønskjer å ta JUS134-Kina.

På bakgrunn av studentevalueringa, resultatata på heimeeksamen og eigne erfaringar frå oppfølgingsbesøket til Beijing vil kursansvarleg skriva ein kursrapport som vert lagt fram for Studieutvalet.

Med grunnlag i studentevaluering, studentrapportar og kursrapport vil fakultetet utarbeida ein rapport som vert oversend Program for evaluering og kvalitetsutvikling.

## 6. Overføringsverdi til andre fagmiljø:

### Overføringsverdi:

Ideen om korttidsstudiar i utlandet som rekrutteringsgrunnlag og motivasjon til seinare delstudium i utlandet kan truleg overførast også til andre fagmiljø. Å samarbeida med ein annan institusjon om at studentar skal delta på eit allereie etablert undervisningsopplegg er mindre ressurskrevjande enn å utvikla eit eige opplegg frå grunnen av, og det er truleg mogleg å finna relevante sommar- eller vinterkurs som kan passa inn i bestemte emne som vert tilbydde ved UiB også innan andre fagområde. I tillegg til å kunna overførast til andre fakultet og andre studieprogram, ser vi som nemnt òg for oss at prosjektet kan ha overføringsverdi internt ved fakultetet ved at det også i nokre av dei andre obligatoriske emna i masterprogrammet kan vera aktuelt å kartleggja om det finst kortare undervisningstilbod ved partneruniversitet i utlandet som kan integrerast som del av andre av dei obligatoriske emna i masterprogrammet i rettsvitenskap.

Vidare kan slike korttidsopphald som del av eit allereie eksisterande emne, vera ei løysing for studieprogram som strevar med å finna plass til eit fullt semester delstudium i utlandet i studieplanen. Slik kan ein sikra at alle studentar på alle studieprogram får høve til å studera i utlandet ein kortare periode.

## 7: Eventuelle tilleggsopplysningar:

Tilleggsopplysningar:

**Søknadsfrist: 30. september**





UNIVERSITETET I BERGEN  
*Det juridiske fakultet – Studieutvalget*

[Tilbake til saklisten](#)



## **Kursrapportering trygderett spesialemne, JUS-262-2-A, vår 2015**

### **Faglærers vurdering av gjennomføring**

Jeg har hatt undervisning i samsvar med normen, dvs. 16 timers forelesning.

Det har vært ca. 6 studenter som har fulgt undervisningen dette året, dvs. noen flere enn tidligere. Studentene har vært aktive og engasjerte, og med en så liten gruppe blir det mye dialog under forelesningene.

Det var 14 oppmeldte til eksamen, mens 7 møtte. Karakterene fordelte seg over hele skalaen: 1 A, 2 B, 1 C, 2 D og 1 E.

Litteratursituasjonen i faget er fortsatt noe vanskelig, som følge av at det har pågått og fortsatt pågår store endringsprosesser innen folketrygdsystemet med mange og omfattende lovendringer. Det er derfor mangel på helt oppdatert litteratur, og vi benytter en kombinasjon av utdrag av bøker og fra offentlige dokumenter.

Samarbeidet med administrasjonen har som alltid vært utmerket.

### **Rammevilkårene**

Her er ikke noe spesielt å bemerke, undervisningslokale og utstyr er helt i orden.

### **Samlet vurdering**

Jeg hadde selvsagt ønsket at flere studenter skulle vise interesse for trygderett, som jeg oppfatter som et samfunnsmessig svært viktig og samtidig juridisk utfordrende fag, og som gir kompetanse til å arbeide innenfor et felt hvor det er stort behov for jurister. Jeg ønsker uansett å fortsette å undervise i faget, som også er mitt hovedfelt forskningsmessig. Jeg viser til at jeg i sin tid ble bedt av fakultetet om å ta opp dette faget – som jeg ikke hadde noen spesiell kompetanse i fra før – da det ble innført som obligatorisk fag og fakultetet var i beit for noen som kunne undervise i det. Dette var utgangspunktet for at jeg skrev doktoravhandling innen dette feltet, og også har fortsatt å ha det som mitt hovedfelt. Jeg har for øvrig nå under utgivelse en ny bok – en monografi på ca. 300 sider – på det samme feltet. Problemstillingene som behandles her, står sentralt i undervisningen (selv om boken er for omfattende til å brukes som lærebok).

Noen justeringer kan nok være ønskelig fra neste år. Jeg tar sikte på å foreslå enkelte endringer når det gjelder temaer og tilhørende litteratur, i hvert fall slik at temaet om alderspensjonen (regelverket er her svært teknisk preget) går ut, og dagpenger ved arbeidsledighet tas inn. Jeg har også ønske om å få lagt inn en skriftlig øvingsoppgave i løpet av kurset.

Bergen 22. september 2015

Gudrun Holgersen



Til Studieutvalget

Fra Henriette Aasen og administrasjonen/CHE og MAFR

Dato: 2015 10 12

## **Endring av vurderingsformer i JUS250-2-A Velferdsrett, JUS250-2-C Health and Human Rights in the Welfare State og JUS276-2-A Human Rights Law**

Kursansvarlig Henriette Sinding Aasen, i overensstemmelse med studieadministrasjonen, ønsker å endre vurderingsformen i sine spesialemner JUS250-2-A, JUS250-2-C og JUS276-2-A. Vurderingsformene har per nå følgende ordlyd i emnebeskrivelsene:

### **JUS250-2-A:**

#### **I semester med undervisning:**

Den obligatoriske oppgaven teller 50 %. 4 timers digital skoleeksamen teller 50 %.

Informasjon om digital eksamen finner du her:

<http://www.uib.no/utdanning/86719/digital-eksamen#>

Den obligatoriske oppgaven må være godkjent før studenten kan ta avsluttende eksamen i emnet.

Karakterskala: A - E for bestått, F for ikke bestått.

Eksamensspråk:

Oppgaven: Norsk

Besvarelsen: Norsk/skandinavisk/engelsk

#### **I semester uten undervisning:**

4 timers digital skoleeksamen. Informasjon om digital eksamen finner du her:

<http://www.uib.no/utdanning/86719/digital-eksamen#>

Karakterskala: A - E for bestått, F for ikke bestått.

Eksamensspråk:

Oppgavetekst: Norsk

Besvarelse: Norsk/skandinavisk/engelsk

### **JUS250-2-C:**

Exam in each semester.

Semester with teaching:

Paper 50%, four hour digital school exam: 50%.

Semester without teaching:

Four hour digital school exam

Information about digital examination can be found here:



## UNIVERSITETET I BERGEN

*Det juridiske fakultet – Studieutvalget*

<http://www.uib.no/en/education/87471/digital-examination#>  
A - E for passed, F for failed.

**Exam language:**

Question paper: English

Answer paper: English

### **JUS276-2-A:**

Exam each semester.

Semesters with teaching:

Paper 50 %, four hour digital school exam: 50 %.

Semesters without teaching:

Four hour digital school exam.

Information about digital examination can be found here:

<http://www.uib.no/en/education/87471/digital-examination>.

A - E for passed, F for failed.

**Exam language:**

- Question paper: English
- Answer paper: English

### **Vurderingsformene foreslås å endres til følgende:**

#### **JUS250-2-A:**

Eksamen tilbys bare i semester med undervisning.

Hjemmeeksamen og 4 timers digital skoleeksamen. Informasjon om hjemmeeksamen publiseres i Mi side. Informasjon om digital skoleeksamen finnes her:

<http://www.uib.no/student/86719/digital-eksamen#>

Det blir gitt separate delkarakterer på de to deleksamenene, som til sammen danner grunnlaget for en samlet karakter hvor hjemmeeksamen og skoleeksamen teller 50 % hver. En forutsetning for å kunne gå opp til skoleeksamen er at hjemmeeksamen er bestått.

Det tilbys kontinuasjonseksamen til studenter som har bestått hjemmeeksamen men som ikke har bestått skoleeksamen. Kontinuasjonseksamen arrangeres i august/januar.

#### **JUS250-2-C:**

Exam only in semesters with teaching.



## UNIVERSITETET I BERGEN

*Det juridiske fakultet – Studieutvalget*

Part one: Graded home exam (two weeks). Part two: Four hour digital school exam.  
Information about the home exam will be posted in My Space.

Separate grades will be awarded for the two parts of the examination. In the final grade, the home exam and the school exam will both count 50%. A prerequisite to sit the school exam is that the home exam is passed.

Resit of school exam only when home exam is passed. Resit is held in August/January.

### **JUS276-2-A:**

Exam only in semesters with teaching.

Part one: Graded home exam (two weeks). Part two: Four hour digital school exam.  
Information about the home exam will be posted in My Space.

Separate grades will be awarded for the two parts of the examination. In the final grade the home exam and the school exam will both count 50%. A prerequisite to sit the school exam is that the home exam is passed.

Resit of school exam only when home exam is passed. Resit is held in August/January.

Endringene innebærer at avsnittene om obligatoriske undervisningsaktiviteter endres til «ingen».

### **Begrunnelse for endringene:**

Vurderingsformene på disse emnene har skapt noen utfordringer de siste semestrene, og endringene foreslås derfor som tiltak som skal gjøre det lettere for studentene, sensorer, kursansvarlig og administrasjon. Utfordringene som har vært, har oppstått fordi vurderingsformene innebærer at sensor gjør en egen vurdering når karakteren settes, siden det ikke tidligere har vært separate karakterer.

Til nå har vurderingen på disse emnene fungert på følgende måte: Sensor kommenterer de obligatoriske oppgavene i Kark, og i sluttkommentaren setter de en karakter på oppgaven – enten ved at de skriver en spesifikk karakter, eller ved at de indikerer hvilket karakternivå besvarelsen ligger i på. Når eksamensbesvarelsene sensureres, har sensor vurdert eksamensbesvarelsen og inkludert vurderingen av den obligatoriske oppgaven når en samlet, endelig karakter fastsettes. Når kursansvarlig selv har sensurert både den obligatoriske oppgaven og skoleeksamen, har denne vurderingsformen fungert greit (selv om enkelte studenter har undret seg over hvordan dette fungerer i praksis), og kursansvarlig kan gi gode begrunnelser for karaktersettingen og vurderingsformen dersom studenter ber om begrunnelse.

Utfordringene har oppstått når det benyttes eksterne sensorer og/eller forskjellige sensorer på den obligatoriske oppgaven og skoleeksamen. Eksterne sensorer har hatt ulik oppfatning av hvordan karakteren skal settes, og administrasjonen har brukt mye tid på å forklare



## UNIVERSITETET I BERGEN

*Det juridiske fakultet – Studieutvalget*

vurderingsformen til dem. Vurderingsformen gjøres ekstra sårbar når det benyttes eksterne sensorer, da emnene som regel ikke har sensorveiledninger eller noe annet som sørger for at kursansvarlig sine tanker om hvordan de ulike oppgavene skal vurderes blir formidlet til sensor. Utfordringene har blitt ekstra kompliserte når det er forskjellige sensorer på de ulike vurderingsdelene. I praksis har dette blitt løst ved at sensor på skoleeksamen har fått tilgang til karakterene/nivåindikasjonene sensor på den obligatoriske oppgaven har satt, og så har sensor på skoleeksamen tatt disse karakterene med i sin vurdering når den endelige karakteren skal settes. Sensor av skoleeksamen har som regel likevel ikke lest de obligatoriske oppgavene, og støtter seg kun til karakterene (og i noen tilfeller til samtaler med sensor av de obligatoriske oppgavene).

Vurderingsformen fører også med seg en del administrative utfordringer. Det kommer en del spørsmål fra studenter som lurer på hvordan den fungerer i praksis, og i forbindelse med sensurpublisering stusser en del studentene på hvorfor ikke karakterer på de ulike delene publiseres. I praksis er det norske studenter som stiller spørsmålene, da de internasjonale studentene som regel ikke stiller spørsmål ved slikt eller klager på karakterer. Vurderingsformen har også ført til minst en administrativ blemme i forbindelse med klagesensur, hvor kun besvarelsen fra skoleeksamen ble sendt til klagesensor.

Kursansvarlig Henriette Aasen og emnenes administrative kontaktpersoner ber derfor SU ta stilling til om vurderingsformen på disse emnene kan endres i overenstemmelse med dette forslaget.

[Tilbake til saklisten](#)



## Reglementsendringer om kontinuasjonseksamen i fuskesaker

Utfyllende regler for studier ved Det juridiske fakultet, Universitetet i Bergen § 3-4 nr. 1 bokstav b punkt ii: «Der eksamen ikke er bestått (ikke møtt, avbrutt eksamen, stryk, eller sykdomsforfall), blir studenten automatisk meldt opp til kontinuasjonseksamen. Studenten må trekke seg fra kontinuasjonseksamen innen trekkfristen dersom han/hun ikke ønsker å avlegge denne.» Her går det indirekte fram at annullering ikke gir rett til kontinuasjonseksamen, ettersom annullering ikke er listet opp i parentes.

Det foreslås å gjøre denne bestemmelsen tydeligere med hensyn til vilkårene for kontinuasjonseksamen. Videre foreslås det å gjøre tydeligere at annullert (ordinær) eksamen ikke gir adgang til kontinuasjonseksamen, heller ikke der annulleringen opptrer i kombinasjon med ett eller flere av vilkårene.

Samtidig foreslår vi en redaksjonell endring der første setning i punkt iii flyttes til punkt ii – det gjelder setningen «Der kontinuasjonseksamen heller ikke er bestått, må studenten selv melde seg til neste ordinære eksamen.».

Forslag til ny tekst:

**Der ordinær eksamen ikke er bestått, blir studenten automatisk meldt opp til kontinuasjonseksamen (avholdes hovedsakelig i august) dersom resultatet skyldes**

- ikke møtt
- avbrutt eksamen
- gyldig fravær, se nr. 3 bokstav b punkt ii
- ikke bestått

**Studenten må trekke seg fra kontinuasjonseksamen innen trekkfristen dersom han/hun ikke ønsker å avlegge denne, se nr. 3 bokstav b første ledd.**

**Der kontinuasjonseksamen heller ikke er bestått, må studenten selv melde seg til neste ordinære eksamen.**

**Ved annullert eksamen gis ikke adgang til kontinuasjonseksamen.**

Det tas ikke sikte på noen materiell endring av bestemmelsen. Tilføyelsen om annullert eksamen er uttrykk for en regelforståelse og praksis som har vært gjeldende uten unntak, basert på at en annullering gjelder ethvert resultat – også resultater som eventuelt ville gitt tilgang til kontinuasjonseksamen. Øvrig endring er utelukkende av redaksjonell art, med sikte på å bedre lesbarheten av bestemmelsen.

[Tilbake til sakslisten](#)



## TVEPS – forslag om innpassing av «null-emne» i masterstudiet i rettsvitenskap

Senter for tverrprofesjonell samarbeidslæring – TVEPS – er et samarbeidsprosjekt mellom Det medisinske odontologiske fakultet, Det psykologiske fakultet, Griegakademiet og Det juridiske fakultet ved Universitet i Bergen, Avdeling for helse- og sosialfag ved Høgskolen i Bergen, Helsetjenestene i Fjell kommune og Byrådsavdeling for helse og omsorg i Bergen kommune.<sup>3</sup> Målsetningen er å trene helsefagstudenter i tverrprofesjonelt samarbeid. Samarbeidsavtalen mellom enhetene er vedlagt her.

Emnet<sup>4</sup> TVEPS er etablert i regi av Institutt for global helse og samfunnsmedisin.

Fakultetets operative kontaktperson er Bjørn Henning Østenstad. På bakgrunn av forslag fra ham, fremmes saken her for Studieutvalget med sikte på en *tilråding til fakultetsstyret til vedtak om at våre studenter som deltar i TVEPS kan få dette med på sitt vitnemål med null studiepoeng*.

Studentene vil delta i tverrfaglige team som møter pasienter i bl.a. Fjell kommune. Det er muligheter for FINNUT-finansiering i regi av Fjell kommune av en ph.d.-stilling for jus med retts sosiologisk retning<sup>5</sup>.

TVEPS har utarbeidet en standard tekst til de programutvalgene som skal ta stilling til om emnet kan inngå i grad hos dem:

Til Programutvalg i XXX

Senter for tverrprofesjonell samarbeidslæring (TVEPS) er et samarbeid mellom Universitet i Bergen, Høgskolen i Bergen, Fjell kommune og Bergen kommune. Vi omfatter tretten studieprogram, og studieprogrammet for XXX er et av dem. Vi ønsker et best mulig samarbeid med hvert enkelt studieprogram, og vi ønsker at den tverrfaglige læringen hos studentene i programmet mest mulig tilpasses studentenes behov.

I dette samarbeidet er det viktig at den læringen i tverrfaglig samarbeid som vi i TVEPS tilbyr programmets studenter blir mest mulig forutsigbar. For å oppnå dette bør en del administrative forhold være på plass. I tillegg kan vi vente sentrale føringer om at alle helseprofesjonsutdanninger skal beskrive hvordan deres studenter lærer tverrfaglig. Vi ber derfor om at programutvalget tar stilling til følgende:

1. TVEPS er et emne (<http://www.uib.no/emne/TVEPS>). Vi ber programutvalget å finne i hvilket av programmets emner TVEPS kan inngå som et delemne.
2. Vi har utarbeidet læringsutbyttebeskrivelser.<sup>6</sup> Vi ber programutvalget vurdere hvordan disse kan inngå i læringsutbyttebeskrivelsene for det emnet som TVEPS inngår i.

<sup>3</sup> <http://www.uib.no/tveps>

<sup>4</sup> <https://w3.uib.no/nb/emne/TVEPS>

<sup>5</sup> <http://www.forskningsradet.no/prognnett-finnut/Forside/1253990820575>





# UNIVERSITETET I BERGEN

Det juridiske fakultet – Studieutvalget

3. Ved noen program er deltakelse i TVEPS aktivitet obligatorisk for studentene. Andre studieprogram forplikter studentene til selv å organisere sin tverrfaglige læring mens de er i praksis, og TVEPS deltakelse kan være en mulighet. Hvordan ønsker Programutvalg i XX at deres studenter skal inngå i TVEPS læring, og i hvilket volum?
4. Programmet vil ha en representant i TVEPS sitt Senterutvalg. Denne representanten vil også kunne være veileder ved utplasseringene.

Vi håper dette ikke blir for komplisert, og vi stiller gjerne med en representant fra TVEPS når saken behandles i programutvalget.

Med vennlig hilsen

Olin Blaalid Oldeide  
Koordinator TVEPS

Anders Bærheim  
Leder i TVEPS

Hos oss tenker vi oss ikke i første rekke at TVEPS inngår i et eksisterende emne, men at det framstår som et eget emne med null studiepoeng, som står på vitnemålet for de studentene som tar det.

Vi forholder oss til læringsmål mv slik det er etablert.

Formelt ordnes innpassingen i grad hos oss ved at eier av emnet legger våre to programmer (det femårige og det toårige) inn som programmer på emnet, mens vi legger emnet blant de valgbare emnene i studentenes utdanningsplaner. 3-5 jus-studenter velges ut hver gang, utvelgelsen gjøres av TVEPS selv.

### **Forslag til vedtak:**

Studieutvalget anbefaler at fakultetsstyret fatter vedtak om at studenter i MAJUR- og MAJUR2-programmet som tar emnet TVEPS, får dette påført sitt vitnemål for mastergrad i rettsvitenskap med null studiepoeng.

---

<sup>6</sup> Etter endt trening i TVEPS og sammen med annen parallell studieaktivitet regnes det med at studentene i større grad vil:

**Kunnskaper:** Kjenne til andre helseprofesjoners kompetanse og kva disse kan bidra med i pasientarbeid

**Ferdigheter:** Kunne nytta egen faglig kompetanse i samarbeid med andre profesjonsgrupper til beste for pasient/klient/bruker

**Generell kompetanse:** Kunne kommunisere om faglige problemstillinger og konklusjoner innenfor fagområdet med andre helsefaktorer; og kunne reflektere over gruppedynamikken i teamet og over egen rolle



Samarbeidsavtale  
om  
Senter for tverrprofesjonell  
samarbeidslæring

---



## 1. Parter som omfattes av avtalen:

### Utdanningsinstitusjoner:

Universitetet i Bergen (UiB),  
Det medisinsk-odontologiske fakultet  
Det psykologiske fakultet  
Det humanistiske fakultet  
Det juridiske fakultet

Høgskolen i Bergen,  
Avdeling for helse- og sosialfag

### Kommuner:

- Fjell kommune  
Helsesjefen  
Omsorgssjefen
- Bergen kommune  
Byrådsavdeling for helse og omsorg

## 2. Avtaleperiode

Avtalen er gyldig fra dato for underskrift. Avtalen gjennomgås hvert fjerde år.

Styringsgruppen vurderer behov for endringer i avtaleperioden som må tas opp med avtalens parter.

## 3. Bakgrunn

Senter for tverrprofesjonell samarbeidslæring (TVLPS) har vært etablert som et samarbeid mellom Det medisinsk odontologiske fakultet, Det psykologiske fakultet, det juridiske fakultet og Det humanistiske fakultet ved UiB, Avdeling for helse- og sosialfag ved Høgskolen i Bergen, Fjell kommune og Bergen kommune.

## 4. Formål og visjoner

Formålet til TVEPS er å utdanne kandidater i tverrprofesjonelt samarbeid på tvers av profesjonsgrensene og i samarbeid med brukere og yrkesfeltet. TVEPS målsetting er at studentenes trening skal gi mer verdi for studentene, pasientene, helsearbeiderne, arbeidsplassene og de deltakende studieprogrammene. TVEPS skal være med å stimulere til samarbeid mellom og innenfor institusjoner, for best mulig å skape synergieffekter.



## 5. Partenes oppgave og intensjoner

Samarbeidspartenes interesse, ressurser og kompetanse utgjør grunnlaget for deres deltakelse i senteret. Deltakende utdanningsinstitusjoner har ansvar for økonomisk, praktisk og faglig drift av senteret. Deltakende kommuner har ansvar for å stille praksisplasser til rådighet for studentenes læring og bidra til at TVEPS sitt arbeid utvikler seg i tråd med yrkeslivets behov. Denne samarbeidsavtalen regulerer forholdet mellom samarbeidspartene i TVEPS. Samarbeidsform og interne rettigheter og plikter forutsettes regulert i denne samarbeidsavtalen. Samarbeidsavtalen regulerer organisering og drift av senteret, samt rettigheter og plikter mellom samarbeidspartene. Senteret er ikke et eget rettssubjekt og skal ikke opptre som sådan overfor omverdenen.

Samarbeidspartene har i henhold til avtale påtatt seg ansvaret overfor senteret for å bidra med ressurser til å gjennomføre drift. Samarbeidspartene er identifisert i avtaledokumentets punkt 1.

## 6. Ledelse og organisering

TVEPS som organisasjon organiseres på tre nivåer:

**Styringsgruppen:** TVEPS skal ha en styringsgruppe. Samarbeidspartene oppnevner sitt (ne) medlem(mer) i styringsgruppen. Relativ representasjon mellom utdanningsinstitusjonene vektles etter studentall og faglig bredde. Samarbeidspartene kan fritt bytte ut eget (ne) medlem/mer i styringsgruppen, men skal til enhver tid holde ledergruppen orientert om hvem som representerer samarbeidsparten. Styringsgruppen velger sin leder blant medlemmene av gruppen. Styringsgruppen møtes 1-2 ganger per år, eller ved behov. Styringsgruppen skal sørge for at de intensjoner som er beskrevet i Punkt 4 og som ligger til grunn for samarbeidsavtalen om senteret blir innfridd, og at den virksomhet som fremgår av årsplanen blir realisert innenfor vedtatte tidsrammer. Styringsgruppen skal videre sikre at samspillet mellom senteret, instituttet/avdelingen som har vertsfunksjon og de øvrige samarbeidspartene fungerer godt.

**Ledergruppen:** Består av en senterleder, to nestledere og administrativ koordinator. Senterets leder og nestledere utpekes av styringsgruppen. Senterets leder rapporterer til styringsgruppen, utreder saker for behandling og fungerer som sekretær for styringsgruppen. Ledergruppen skal årlig utarbeide en årsplan for kommende år. Årsplanen er den årlige plan for gjennomføring av senterets drift, og for konkretisering av samarbeidspartenes bidrag. Årsplanen kan også danne utgangspunkt for rapportering til eventuelle eksterne finansieringsinstitusjoner. Styringsgruppen vedtar årsplanen. Senterleder innkaller styringsgruppen til møter med rimelig varsel, normalt ikke mindre enn 2 uker. Sammen med innkallingen skal det følge sakliste og nødvendige underlag for behandling av sakene.

**Senterutvalget:** Senterutvalgets oppgave er å være senterets samarbeidsorgan for implementering av drift, planlegging, kvalitetssikring, fagutvikling og innovasjon. Senterutvalgets medlemmer består av representanter fra utdanningsinstitusjonene og yrkesfeltet.



#### 7. Lokalisering av administrasjon og tilsetting av medarbeidere

Institutt for global helse og samfunnsmedisin har vertsfunksjon for TVEPS.

Arbeidsgiveransvaret for personalet tilsluttet TVEPS ivaretas av den institusjonen der personen er tilsatt.

#### 8. Tilgang til areal og infrastruktur

Samarbeidspartene står selv ansvarlige for lokaler og infrastruktur for sine ansatte knyttet til TVEPS.

#### 9. Budsjetten og ressurser

Styringsgruppen skal i vedtatt årsplan konkretisere målsetninger og drift av TVEPS innenfor avtalepartenes ressursmessige avsetninger.

#### 10. Publisering

Vancouver-reglerne: "[Uniform requirements for manuscripts submitted to biomedical journals](http://www.icmje.org/)" 1979, oppdatert i oktober 2004 <http://www.icmje.org/> skal følges ved vitenskapelig publisering for aktivitet som har grunnlag i denne samarbeidsavtalen. Den enkelte forsker skal kreditere den institusjonen vedkommende er ansatt hos.

#### 11. Fortrolighet

Avtalepartene plikter å bevare taushet om fortrolige opplysninger som er mottatt fra andre deltakere, spesielt om sårbar tredjepart som pasienter i henhold til Lov om helsepersonell m.v. (helsepersonelloven) og om studenter. Denne bestemmelse er ikke til hinder for utlevering av nødvendige opplysninger til eksterne finansieringsinstitusjoner iht. rapporteringskrav etter kontrakten samt til myndigheter og/eller domstoler i henhold til gjeldende lovgivning.

#### 12. Nye avtaleparter og oppsigelse av avtalen

Styringsgruppen godkjenner deltakelse for nye samarbeidsparter. Nye samarbeidsparter blir representert i styringsgruppen. Partene kan si opp denne samarbeidsavtalen med en oppsigelsestid på seks måneder.



### 13. Kontaktpersoner

Samarbeidspartene sine medlemmer i styringsgruppen er kontaktpersoner for partene som inngår i denne avtalen.

### 14. Signaturer

Universitetet i Bergen

Det medisinske-odontologiske fakultet, 4/3 - 2015

  
Nina Langeland, dekan

Det psykologiske fakultet, 4/3 - 2015

  
Jarle Eke, dekan

Det humanistiske fakultet, 4/3 - 2015

  
Margareth Hagen, dekan

Det juridiske fakultet, \_\_\_/\_\_\_ - 2015

Asbjørn Strandbekken, dekan

Høgskolen i Bergen

Avdeling for helse- og omsorg, \_\_\_/\_\_\_ - 2015

Kristin Ravnsanger, dekan

Fjell Kommune

Helsesjefen, \_\_\_/\_\_\_ - 2015

Terje Handal, helsejef

Omsorgsjefen, \_\_\_/\_\_\_ - 2015

Line Samdal, omsorgsjef

Bergen kommune

Byrådsavdeling for helse og omsorg, \_\_\_/\_\_\_ - 2015

Nina Melvold, kommunaldirektør



## Godskrivinger i masterstudiet

### Historikk

I juni 2015 behandlet Studieutvalget et forslag om å kodifisere den praksisen som er etablert med hensyn til å godskrive eksterne emner i masterstudiet i rettsvitenskap. I sak 40/15 fattet SU slikt vedtak:

- I. Studieutvalget finner ikke å kunne vedta forhåndsgodkjenning som foreslått – det vises til enkelte forekomster av manglende konsistens.
- II. Studieutvalget ber om å få en sak om alle forhåndsvedtak av godskriving i løpet av høsten.
- III. Inntil videre legges gjeldende praksis til grunn for enkeltvedtak.

Det er vedtakets punkt II som ligger til grunn for saken her.

### Regulering

#### Universitets- og høyskoleloven

Grunnlaget for regulering av og praksis for godskriving fins i universitets- og høyskoleloven § 3-5. Der er to hovedregler for godskriving av akkrediterte (i.e. norske) utdannelser:

- I første ledd gis studentene rettskrav på godskriving av «beståtte emner, fag, eksamener eller prøver fra andre universiteter og høyskoler som tilbyr akkrediterte studier med samme antall studiepoeng i den utstrekning de oppfyller de faglige krav for en bestemt eksamen, grad eller utdanning ved institusjonen». Bestemmelsen setter en skranke mot «dobbel uttelling» - dvs. vi kan ikke utstede en grad der det er faglig overlapp mellom studiepoengene. («Vedkommende institusjon skal påse at det ikke gis dobbel uttelling for samme faginnhold innenfor samme grad.»)
- I andre ledd gis institusjonen hjemmel for å godskrive også utdanning som *ikke* «oppfyller de faglige krav» til bestemte elementer i graden det skal inngå, idet det åpnes for godskriving av «annen velegnet eksamen eller prøve».

#### Godskrivingsforskriften

Litt på siden av dette, men ikke uten relevans for saken her, fins en sentral godskrivingsforskrift<sup>7</sup>. Den regulerer to sider av godskrivingen:

- For det første er det en **grense for hvor mye godskriving det kan være i en grad**. I § 2 heter det: «*For at en institusjon skal kunne tildele en grad eller utstede vitnemål for fullført utdanning, må minst 60 av studiepoengene som skal inngå i beregningsgrunnlaget, være avlagt ved institusjonen. Institusjonen kan ikke oppstille et strengere tilknytningskrav enn det som følger av første ledd.*»
- For det andre er det en **grense for hvordan studenten kan gjenbruke – i form av godskriving – emner som allerede inngår i en grad**. I § 3 heter det: «*Ved godskriving av utdanning som tidligere har inngått i beregningsgrunnlaget for en grad eller som del av en grad eller yrkesutdanning, må en student i tillegg ha avlagt minst 60 nye studiepoeng før det kan utstedes et nytt vitnemål eller tildeles en ny grad.*»

<sup>7</sup> Forskrift om godskriving av høyere utdanning FOR-2006-04-10-412  
<https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2006-04-10-412?q=FOR-2006-04-10-412>





# UNIVERSITETET I BERGEN

Det juridiske fakultet – Studieutvalget

*Institusjonene kan selv fastsette krav om inntil 90 nye studiepoeng for bestemte utdanninger. Institusjonene fastsetter selv hvilke utdanninger dette gjelder.»*

## UiB-forskriften<sup>8</sup>

Forskrift om opptak, studier, eksamen og grader ved Universitetet i Bergen § 2.7 og 2.8 utdyper hhv § 2 og § 3 i godskrivingsforskriften.

Fakultetet her har en annen oppfatning av innholdet i og virkningen av § 2 enn den som kommer til uttrykk i UiB-forskriften § 2.7 nr. 2, der det heter: «Til graden master ved Universitetet i Bergen må minst 60 studiepoeng, inkludert masteroppgave, være avlagt ved Universitetet i Bergen.» Se SU-sak 36/14-7 fra 17. juni 2014<sup>9</sup>. UiB er orientert om vår tolkning, senest i uke 41 2015 i tilknytning til mulig revisjon av UiB-forskriften. Inntil videre praktiserer vi vår forståelse av bestemmelsen – det gjøres også på andre fakulteter, trolig på grunnlag av at man ikke overskuer betydningen av bestemmelsen i UiB-forskriften. Vår forståelse innebærer at også masteroppgaven kan godskrives i grad ved UiB.

UiB-forskriften § 3.3 har de alminnelige bestemmelsene om «innpassing, fritak og godkjenning» i studier ved institusjonen. Det er uheldig at man har valgt andre betegnelser enn det universitets- og høyskoleloven nytter – dette forsterkes ytterligere av at UiB-forskriften ikke nytter betegnelsene konsistent. For oss er dette likevel neppe et problem. § 3.3 er i praksis i hovedsak en delegasjonsregel, der fakultetet får alle fullmakter til å avgjøre søknader om godskrivning. For EXPHIL er det egne bestemmelser i § 3.4 – disse kommer vi ikke nærmere inn på her.

## Utfyllende regler for studier ved Det juridiske fakultet, Universitetet i Bergen

Våre utfyllende regler har bestemmelser om godskrivning i masterstudiet i rettsvitenskap. Det er disse lokale reglene som er tema for saken her.

Reglene har blitt til over tid, og er etter hvert ikke optimalt redigert eller avstemt etter hverandre.

Den materielle reguleringen fins i kapittel 5 Rett og plikt til godskrivning og faglig godkjenning. Hele kapittelet er satt inn som vedlegg i saken her.

## Forhåndsvedtak om godskrivning

For å effektivisere saksbehandlingen og sikre likebehandling, har vi en praksis for at etter hvert som eksterne enkeltemner har vært underlagt faglig vurdering med sikte på vilkåret i universitets- og høyskoleloven § 3-5 første ledd, har disse blitt lagt til en liste over «forhåndsgodkjente emner». På bakgrunn av listen har vi kunnet informere om hva som blir godkjent (på grunnlag av tidligere faglig vurdering), hva som må søkes om (fordi det enda ikke er vurdert hos oss) og hva som ikke blir godkjent (i tilfeller der den faglige vurderingen har konkludert med at kravene *ikke* er oppfylt). Fra tid til annen har bestemmelsen i § 5-4 blitt supplert med data fra denne listen.

Det var en slik supplering som var til behandling i SU i juni, da utvalget kom til at listen og de foreslåtte tilføyelsene ikke var konsistent, og man ønsket en mer helhetlig gjennomgang. Konkret

<sup>8</sup> <http://regler.app.uib.no/regler/Del-2-Forskning-utdanning-og-formidling/2.2-Utdanning/2.2.2.-Forskrift-om-opptak-studier-vurdering-og-grader-ved-Universitetet-i-Bergen/Forskrift-om-opptak-studier-vurdering-og-grader-ved-Universitetet-i-Bergen>

<sup>9</sup> <http://www.uib.no/sites/w3.uib.no/files/attachments/protokoll-su-juni2014.pdf>





# UNIVERSITETET I BERGEN

Det juridiske fakultet – Studieutvalget

gjaldt det forslag om at to emner fra bachelorprogrammet ved Høgskolen i Buskerud og Vestfold skal kunne godkjennes som JUS243 Alminnelig formuerett her.

## Generelle merknader

Før 2011 var godskriving delvis regulert i egne retningslinjer (el.I). Der het det at godskriving i masterstudiet bare gjøres etter universitets- og høyskoleloven § 3-5 første ledd – det vil si at det er krav om at de faglige kravene skal være oppfylt. Disse retningslinjene ble inntatt i Utfyllende regler i 2011, og det er åpnet for at det også kan godskrives i rettsstudiet etter universitets- og høyskoleloven § 3-5 andre ledd.

I § 5-1 nr. 2 er det nedfelt hvordan «faglige krav» skal forstås for hhv emner som inngår og emner som ikke inngår i akkrediterte BA- og MA-studier i rettsvitenskap.

§ 5-3 behandler emner fra rettsstudiet i Oslo og Tromsø. Det har vært stilt spørsmål ved at to tredjeårsemner fra Oslo (JUS3111Formuerett I + JUS3211Formuerett II) godskrives som et fjerdeårsemne (JUS243) her. Det foreligger en konkret faglig vurdering av formuerettsemnene fra Oslo forut for forhåndsgodkjenningen. Oslo-emnene er på 30 + 20 studiepoeng – omfanget kan ha virket til å kompensere for «formelt nivå». Videre stiler det seg antakelig noe annerledes med hensyn til BA-/MA-nivå når vi har å gjøre med emner i integrerte masterprogrammer – jf. Kvalifikasjonsrammeverkets samlede mål for grad<sup>10</sup>.

Spørsmålet aktualiseres imidlertid i saken her, ettersom Oslo sine tre første år er «kopiert» i bachelorprogrammet i Høgskolen i Buskerud og Vestfold. Søkere derfra kan henvise til det samme «mengdeargumentet», men ikke til at deres emner inngår i et integrert femårig program. Konklusjonen på den konkrete faglige vurderingen er imidlertid den samme: De faglige kravene i JUS243 Alminnelig formuerett hos oss er oppfylt også i emnebeskrivelsen av de to aktuelle emnene fra HiBV.

## Konkret om forhåndsvedtakene

I § 5-4 Godskriving av eksamener mv. fra andre læresteder, finner vi det som er tema her – det er også der det eventuelt skal gjøres tilføyelser – ref bestemmelsens andre ledd. For oversiktens skyld er det gjort formatteringer i bestemmelsen her:

1. Godskriving av eksamen fra Høgskolen i Lillehammer, Høgskulen i Sogn og Fjordane og Universitetet i Stavanger:
  - 1.1. Årsstudium i juss fra Høgskolen i Lillehammer eller Høgskulen i Sogn og Fjordane godskrives som 1. studieår ved Det juridiske fakultet i Bergen.
    - 1.1.1. Det kreves bestått examen philosophicum og examen facultatum før andre studieår påbegynnes.
  - 1.2. Bachelorgrad i juss fra Høgskolen i Lillehammer godskrives som 1., 2. og 3. studieår ved Det juridiske fakultet i Bergen.

---

<sup>10</sup> Dette er neppe forum for å ta opp denne diskusjonen. Nasjonalt Kvalifikasjonsrammeverk har aldri avklart hvordan syklusmålene er å forstå i integrerte programmer.



# UNIVERSITETET I BERGEN

Det juridiske fakultet – Studieutvalget

- 1.3. Bachelorgrad i juss fra Universitetet i Agder godskrives tilsvarende, såfremt graden inneholder de emnene i tingsrett, arve- og familierett og juridisk metode som gis på 3. studieår ved Universitetet i Agder.
- 1.4. Fullført bachelorgrad i rettsvitenskap fra Universitetet i Stavanger godskrives som de tre første studieårene i masterstudiet i rettsvitenskap ved Universitetet i Bergen.
2. For eksamener mv. fra institusjoner som ikke er nevnt i §§ 5-3 eller 5-4 kan det etter søknad gis godskriving eller faglig godkjenning i tråd med reglene i universitets- og høyskolelovens § 3-5, jf. også § 5-1 (1) og (2) ovenfor.

**Her foreslås først en redaksjonell endring i 1.2 – 1.4** sånn at de nytter samme formulering/format og blir direkte sammenlignbare:

- 1.2. Bachelorgrad i juss fra Høgskolen i Lillehammer godskrives som 1., 2. og 3. studieår i masterstudiet i rettsvitenskap i Bergen.
- 1.3. Bachelorgrad i juss fra Universitetet i Agder godskrives som 1., 2. og 3. studieår i masterstudiet i rettsvitenskap i Bergen, forutsatt at graden inneholder de emnene i tingsrett, arve- og familierett og juridisk metode som gis på 3. studieår ved Universitetet i Agder.
- 1.4. Bachelorgrad i rettsvitenskap fra Universitetet i Stavanger godskrives som 1., 2. og 3. studieår i masterstudiet i rettsvitenskap i Bergen.

## **Forslaget til tilføyelser i § 5-4, slik det ble satt fram i saken i juni:**

### **1. Bachelor i juss fra Høgskolen i Buskerud og Vestfold.**

Programmet er «en kopi» av de tre første årene av masterstudiet i Oslo. Det godskrives også som de tre første årene i Oslo, sånn at vi får den inn hit via Oslo i alle fall i noen tilfeller.

#### **Forslag til vedtak:**

Bachelorgrad i juss fra Høgskolen i Buskerud og Vestfold, godskrives slik i masterstudiet i rettsvitenskap i Bergen:

Hele 1. og 2. studieår, samt JUS131 Kontraktsrett II, JUS132 Pengekravsrett, JUS134 Rettshistorie og komparativ rett og JUS243 Alminnelig formuerett<sup>11</sup>.

Studenter med kun 2 år fra HBV får godskrevet hele 1. og 2. studieår.

### **2. Høgskolen i Lillehammer**

Herfra godskriver vi hel bachelor som de tre første årene hos oss. Spørsmålet kommer opp når det gjelder mindre enheter enn dette. Vi har allerede godkjent årsstudium i jus som første studieår hos oss, det er kombinasjonen første og andre år som aktualiserer et nytt vedtak. Det er foretatt faglige vurderinger for så vidt gjelder enkeltemner. (Faglige vurderinger er lagt som x-notat i 14/9535.)

#### **Forslag til vedtak:**

---

<sup>11</sup> Se drøftelse over av faglig godkjenning av JUS3111 og JUS3211 fra Oslo.



# UNIVERSITETET I BERGEN

*Det juridiske fakultet – Studieutvalget*

2. studieår av bachelorprogrammet i jus ved Høgskolen i Lillehammer godskrives slik i masterstudiet i rettsvitenskap i Bergen: JUS124 Tingsrett, JUS131 Kontraktsrett II og JUS132 Pengekravsrett.

Enkeltemner fra Høgskolen i Lillehammer godskrives slik i masterstudiet i rettsvitenskap i Bergen:

Enkeltemnet NIRI (16 sp) fra HiL (3. året) godskrives som JUS121 NIRI (17 sp). Enkeltemnet Rettskildelære, sammenlignende rett og retts historie (15 sp) godskrives som JUS133 Rettskilde- og metodelære (10 sp) og JUS134 Retts historie og komparativ rett (10 sp).

Studenter som på denne måten får færre studiepoeng enn 300 i samlet grad, må supplere med ekstra spesialemerne.

### **3. Universitetet i Oslo**

Spesialemerne på masternivå fra Det juridiske fakultet i Oslo har alltid blitt godskrevet her, uten ytterligere vurdering. Dette har imidlertid ikke inngått i noe reglement her, og det er ønskelig at vi får det med nå.

#### **Forslag til vedtak:**

Spesialemerne på masternivå fra Det juridiske fakultet i Oslo som kan inngå i mastergraden der, godskrives som spesialemerne hos oss.

### **4. Universitetet i Tromsø**

#### **Forslag til vedtak:**

Første avdeling alene godskrives som JUS112 og JUS113 på 1. studieår, og JUS121 på 2. studieår.

Spesialemerne på masternivå fra Det juridiske fakultet i Tromsø som kan inngå i mastergraden der, godskrives som spesialemerne hos oss.

### **5. Universitetet i Agder**

#### **Forslag til vedtak:**

Første studieår av bachelorprogrammet i rettsvitenskap fra Universitetet i Agder godskrives slik i masterstudiet i rettsvitenskap i Bergen:

1. EX-100 Examen philosophicum godskrives som EXPHIL Examen Philosophicum.
2. EX-101 Examen facultatum godskrives som EXFAC Juridisk forprøve.
3. JUR101 Juridisk metode I godskrives som JUS114 Juridisk metode.
4. JUR102 Forvaltningsrett I godskrives som JUS111 Forvaltningsrett I.
5. JUR103 Kontraktsrett I godskrives som JUS113 Kontraktsrett I.
- JUR104 Arbeidsrett I godskrives ikke.
- JUS112 Arve- og familierett godskrives ikke.

Første og andre studieår av bachelorprogrammet i rettsvitenskap fra Universitetet i Agder godskrives slik i masterstudiet i rettsvitenskap i Bergen.:



# UNIVERSITETET I BERGEN

Det juridiske fakultet – Studieutvalget

- Forvaltningsrett II sammen med Velferdsrett godskrives som JUS123 Forvaltningsrett II.
- Kontraktsrett II godskrives som JUS131 Kontraktsrett II.
- Pengekravsrett godskrives som JUS132 Pengekravsrett.
- JUS122 Erstatningsrett er godskrives ikke<sup>12</sup>

## Godskriving av godskriving:

Vi bør gjøre en **tilføyelse i de generelle bestemmelsene om godskriving** – her foreslås at den settes inn i § 5-1 som nytt 7. ledd: «Der grunnlaget for godskriving allerede inneholder en eller flere godskrivinger, vil også disse bli vurdert på nytt ved søknad om godskriving i masterstudiet i rettsvitenskap ved UiB. Det kreves derfor dokumentasjon av alle emner som inngår i grunnlaget for godskriving.» Våren 2015 ble det i samarbeid med J F Bernt foretatt en avklaring av om det er rom for slik «overprøving» av tidligere godskriving innenfor rammene av universitets- og høyskoleloven § 3-5 første ledd i sammenheng med akkrediteringssystemet. Konklusjonen var at det utvilsomt må være anledning til slik «overprøving».

## Forslag til vedtak:

10. Redaksjonell endring i Utfyllende regler for studier ved Det juridiske fakultet, Universitetet i Bergen § 5-4:
  3. Godskriving av eksamen fra Høgskolen i Lillehammer, Høgskulen i Sogn og Fjordane og Universitetet i Stavanger:
    - a. Årsstudium i juss fra Høgskolen i Lillehammer eller Høgskulen i Sogn og Fjordane godskrives som 1. studieår ved Det juridiske fakultet i Bergen.  
Det kreves bestått examen philosophicum og examen facultatum før andre studieår påbegynnes.
    - b. Bachelorgrad i juss fra Høgskolen i Lillehammer godskrives som 1., 2. og 3. studieår i masterstudiet i rettsvitenskap i Bergen.
    - c. Bachelorgrad i juss fra Universitetet i Agder godskrives som 1., 2. og 3. studieår i masterstudiet i rettsvitenskap i Bergen, forutsatt at graden inneholder de emnene i tingsrett, arve- og familierett og juridisk metode som gis på 3. studieår ved Universitetet i Agder.
    - d. Bachelorgrad i rettsvitenskap fra Universitetet i Stavanger godskrives som 1., 2. og 3. studieår i masterstudiet i rettsvitenskap i Bergen.
  4. For eksamener mv. fra institusjoner som ikke er nevnt i §§ 5-3 eller 5-4 kan det etter søknad gis godskriving eller faglig godkjenning i tråd med reglene i universitets- og høyskolelovens § 3-5, jf. også § 5-1 (1) og (2) ovenfor.

<sup>12</sup> Vurdering foretatt av emneansvarlig H14. Omfanget er for lite når det ikke sees i sammenheng med hele bachelorgraden.



11. Emner på bachelornivå kan ikke godskrives som spesialemer på masternivå i masterstudiet i rettsvitenskap. De innebærer likevel avkorting<sup>13</sup> i studiepoeng for enkelte spesialemer på masternivå, jf. Universitets- og høyskoleloven § 3-5 nr. 1 siste punktum.
12. Spesialemer på masternivå fra Det juridiske fakultet i Oslo som kan inngå i mastergraden der, godskrives som spesialemer hos oss.
13. Universitetet i Tromsø
  1. Spesialemer på masternivå fra Det juridiske fakultet i Tromsø som kan inngå i mastergraden der, godskrives som spesialemer hos oss.
  - b. Første avdeling alene godskrives som JUS112 og JUS113 på 1. studieår, og JUS121 på 2. studieår.
14. Eksamener fra Høgskolen i Buskerud og Vestfold godskrives slik i masterstudiet i rettsvitenskap i Bergen:
  - a. Bachelorgrad i juss godskrives som 1. og 2. studieår, samt JUS131 Kontraktsrett II, JUS132 Pengekravsrett, JUS134 Rettshistorie og komparativ rett og JUS243 Alminnelig formuerett.
  - b. Bare de to første årene av bachelorprogrammet i juss fra HBV godskrives som 1. og 2. studieår.
15. Eksamener fra Høgskolen i Lillehammer godskrives slik i masterstudiet i rettsvitenskap i Bergen:
  - c. 2. studieår av bachelorprogrammet i jus ved Høgskolen i Lillehammer godskrives slik i masterstudiet i rettsvitenskap i Bergen: JUS124 Tingsrett, JUS131 Kontraktsrett II og JUS132 Pengekravsrett.
  - d. Enkeltemner fra Høgskolen i Lillehammer godskrives slik i masterstudiet i rettsvitenskap i Bergen:
    - a. Enkeltemnet NIRI (16 sp) fra HiL (3. året) godskrives som JUS121 NIRI (17 sp).
    - b. Enkeltemnet Rettskildelære, sammenlignende rett og rettshistorie (15 sp) godskrives som JUS133 Rettskilde- og metodelære (10 sp) og JUS134 Rettshistorie og komparativ rett (10 sp).
    - c. Studenter som på denne måten får færre studiepoeng enn 300 i samlet grad, må supplere med ekstra spesialemer.
16. Eksamener fra Universitetet i Agder godskrives slik i masterstudiet i rettsvitenskap ved Universitetet i Bergen:
  - c. Første studieår av bachelorprogrammet i rettsvitenskap fra Universitetet i Agder godskrives slik i masterstudiet i rettsvitenskap i Bergen:

EX-100 Examen philosophicum godskrives som EXPHIL Examen Philosophicum.

EX-101 Examen facultatum godskrives som EXFAC Juridisk forprøve.

JUR101 Juridisk metode I godskrives som JUS114 Juridisk metode.

JUR102 Forvaltningsrett I godskrives som JUS111 Forvaltningsrett I.

JUR103 Kontraktsrett I godskrives som JUS113 Kontraktsrett I.

JUR104 Arbeidsrett I godskrives ikke.

JUS112 Arve- og familierett godskrives ikke.

---

<sup>13</sup> Fra ordet «avkorting» lenkes til en matrise der de faglige vurderingene av overlapp listes opp.



- d. Første og andre studieår av bachelorprogrammet i rettsvitenskap fra Universitetet i Agder godskrives slik i masterstudiet i rettsvitenskap i Bergen.:  
Forvaltningsrett II i kombinasjon med Velferdsrett godskrives som JUS123  
Forvaltningsrett II.  
Kontraktsrett II godskrives som JUS131 Kontraktsrett II.  
Pengekravsrett godskrives som JUS132 Pengekravsrett.  
JUS122 Erstatningsrett er godskrives ikke
- 17. Godskriving av godskriving:  
Følgende tilføyelse gjøres i Utfyllende regler for studier ved Det juridiske fakultet, Universitetet i Bergen § 5-1 som nytt 7. ledd:  
Der grunnlaget for godskriving allerede inneholder en eller flere godskrivinger, vil også disse bli vurdert på nytt ved søknad om godskriving i masterstudiet i rettsvitenskap ved UiB. Det kreves derfor dokumentasjon av alle emner som inngår i grunnlaget for godskriving.
- 18. Studiedekanen gis fullmakt til å godkjenne de redaksjonelle tilpasningene i Utfyllende regler for studier ved Det juridiske fakultet, Universitetet i Bergen.



## Kapittel 5. Rett og plikt til godskriving og faglig godkjenning

### § 5-1 Generelt om godskriving og faglig godkjenning

1. Beståtte emner, fag, eksamener eller prøver fra studier som er akkreditert etter universitets- og høyskoleloven godskrives, jf. § 1-3, 5. ledd, i grad der det godtgjøres at den aktuelle eksamen mv. er tilsvarende det omsøkte fritak i innhold, omfang og dybde, jfr Universitets- og høyskoleloven § 3-5 nr 1. For emner, fag, eksamener eller prøver ellers kan det etter søknad gis faglig godkjenning etter samme retningslinjer, jfr. Universitets- og høyskoleloven § 3-5 nr 2. Ved vurdering av kravet til "tilsvarende dybde" må det tas hensyn til variasjonene i utdanningsstruktur og rettssystem. Ved vurdering av "tilsvarende omfang" legges ECTS-systemet til grunn så fremt ECTS-systemet er i bruk. 1 ECTS credit=1 studiepoeng. Ved godskriving av utdanning fra institusjoner som ikke bruker ECTS-systemet, beregnes omfang ut fra hva som utgjør fulltidsstudium for den juridiske graden ved den aktuelle institusjonen. Masteroppgave vurderes etter nærmere kriterier, se § 5-7.
  - i. Følgende prinsipper legges til grunn i vurderingen av "tilsvarende" for godskriving av eksterne emner, jfr. første ledd i bestemmelsen her:  
Emner som inngår i akkrediterte masterstudier eller bachelorstudier i rettsvitenskap, godskrives i rettsstudiet i Bergen dersom de oppfyller faglige krav i den forstand at det er forsvarlig for oss å sertifisere kandidater med den aktuelle fagbakgrunnen.
  - ii. Emner som ikke inngår i akkrediterte masterstudier eller bachelorstudier i rettsvitenskap, godskrives som hovedregel ikke for obligatoriske emner i rettsstudiet i Bergen. Konkrete unntak kan gjøres der emnet i snever forstand tilsvarer det aktuelle emnet her med hensyn til innhold, omfang og dybde.
2. Juridiske fag i rettssystemer som ligger fjernt fra det norske, som for eksempel common law land (trust, equity, contract, tort mv.) kan gis faglig godkjenning som tilsvarende emner på 4. eller 5 studieår ved fakultetet, selv om faget ikke er på masternivå i vedkommende land.
3. For emner på 1. til 4. studieår som studenten på grunnlag av tidligere utdanning kan få godskriving eller faglig godkjenning for, er det som hovedregel ikke adgang til å delta i undervisning og eksamen ved masterstudiet. Etter søknad kan studenten likevel få tillatelse til dette. I så fall har studenten ikke rett til å få den tidligere eksamenen mv. innregnet i grunnlaget for vitnemål fra fakultetet. Fristen for slik søknad er 1. februar i det akademiske året studenten påbegynner eller gjenopptar masterstudiet.
4. En student som allerede har fullført og bestått et emne på masterprogrammet, og som senere fullfører og består et tilsvarende emne ved en annen institusjon, har ikke rett til godskriving eller faglig godkjenning for dette.
5. For [EXFAC](#) Juridisk forprøve er det fri adgang til å ta hele emnet selv om man har rett til godskriving, dersom man fra før har en annen ex.fac.-variant enn den juridiske.

### § 5-2 Ytre grense for godskriving

Masteroppgave og eksamener ved norsk juridisk fakultet som er bestått de siste ti år, kan inngå i mastergraden i rettsvitenskap ved Universitetet i Bergen. Etter søknad kan fakultetet godkjenne at også eksamener som er eldre enn 10 år inngår i graden.

### § 5-3 Godskriving av eksamener mv. fra Oslo og Tromsø



# UNIVERSITETET I BERGEN

Det juridiske fakultet – Studieutvalget

1. Første og andre avdeling i masterstudiet i rettsvitenskap i Oslo (studieordningen fra 2004) eller Tromsø godskrives som første og andre studieår i masterstudiet i rettsvitenskap i Bergen. Det samme gjelder for 1. og 2. studieår i studieordningen av 2011 (Oslo)
2. Tredje og fjerde avdeling i masterstudiet i rettsvitenskap fra Oslo (studieordningen fra 2004) eller Tromsø godskrives som tredje og fjerde studieår i masterstudiet i rettsvitenskap i Bergen. Det samme gjelder for tredje og fjerde studieår i studieordningen av 2011 (Oslo). Tredje eller fjerde avdeling alene gir ikke fritak.
3. Enkeltemner fra masterprogrammet i Oslo (mindre enheter enn 1.+2. studieår eller 3.+4. studieår) godskrives slik i masterprogrammet i Bergen:

## **Masterstudiet i Oslo, 2011-modellen**

JUS2211 Forvaltningsrett

JUS1211 Privatrett II

JUS1111 Privatrett I

JUS1111 Privatrett I

JUS2111 Statsforfatningsrett og internasjonal rett

*Godskrives ikke*

JUS2211 Forvaltningsrett

*Godskrives ikke*

JUS3111 Formuerett I

JUS3211 Formuerett II

JUS4111 Metode og etikk

JUS3211 Formuerett II

*Godskrives ikke*

*Godskrives ikke*

JUS4211 Prosess og strafferett

JUS3111 Formuerett I + JUS3211 Formuerett II  
godskrives, ikke hver for seg

## **Masterstudiet i Bergen**

[JUS111](#) Forvaltningsrett I (10)

[JUS112](#) Arve- og familierett (12)

[JUS113](#) Kontraktsrett I (10)

[JUS114](#) Juridisk metode (8)

[JUS121](#) NIRI (17)

[JUS122](#) Erstatningsrett (13)

[JUS123](#) Forvaltningsrett II (17)

[JUS124](#) Tingsrett (13)

[JUS131](#) Kontraktsrett II (15)

[JUS132](#) Pengekravsrett (10)

[JUS133](#) Rettskjelde- og metodelære (10)

[JUS134](#) Rettshistorie og komparativ rett (10)

[JUS135](#) Rettsstat og menneskerettar (15)

[JUS241](#) Strafferett (20)

[JUS242](#) Rettargang (20)

[JUS243](#) Allmenn formuerett (20)

4. Eksamener fra cand.jur.-studiet i Tromsø, godskrives i masterstudiet i rettsvitenskap etter samme regler som studenter fra cand.jur.-studiet i Bergen, jf. § 5-5.
5. Studenter fra cand.jur.-studiet i Oslo:
  - a) Privatrett grunnfag gir fritak for første studieår unntatt [JUS111](#) Forvaltningsrett I, samt for [JUS122](#) Erstatningsrett på andre studieår.
  - b) Privatrett grunnfag og offentlig rett grunnfag gir fritak for første og andre studieår i masterstudiet i rettsvitenskap.
6. Godskriving av første studieår omfatter ex.phil og ex.fac bare når tilsvarende eksamen er bestått.
7. Enkeltemner godskrives etter de alminnelige reglene i loven og reglene her.

## **§ 5-4 Godskriving av eksamener mv. fra andre læresteder**

1. Godskriving av eksamen fra Høgskolen i Lillehammer, Høgskulen i Sogn og Fjordane og Universitetet i Stavanger:  
Årsstudium i juss fra Høgskolen i Lillehammer eller Høgskulen i Sogn og Fjordane godskrives som 1. studieår ved Det juridiske fakultet i Bergen. Det kreves bestått examen philosophicum og examen facultatum før andre studieår påbegynnes. Bachelorgrad i juss fra Høgskolen i Lillehammer godskrives som 1., 2. og 3. studieår ved Det juridiske fakultet i





# UNIVERSITETET I BERGEN

*Det juridiske fakultet – Studieutvalget*

Bergen. Bachelorgrad i juss fra Universitetet i Agder godskrives tilsvarende, såfremt graden inneholder de emnene i tingsrett, arve- og familierett og juridisk metode som gis på 3. studieår ved Universitetet i Agder. Fullført bachelorgrad i rettsvitenskap fra Universitetet i Stavanger godskrives som de tre første studieårene i masterstudiet i rettsvitenskap ved Universitetet i Bergen.

2. For eksamener mv. fra institusjoner som ikke er nevnt i §§ 5-3 eller 5-4 kan det etter søknad gis godskriving eller faglig godkjenning i tråd med reglene i universitets- og høyskolelovens § 3-5, jf. også § 5-1 (1) og (2) ovenfor.

## **§ 5-5 Eksamener etter studieordningen av 1997**

1. Studenter som har bestått Examen philosophicum og/eller Examen facultatum etter studieordningen av 1997 eller ved andre fakulteter eller læresteder, er fritatt for disse emnene etter studieordningen av 2003. Første studieår i masterstudiet i rettsvitenskap vil for disse studentene utgjøre 40, evt. 50 studiepoeng.
2. Studenter som har bestått første avdelings eksamen etter studieordningen av 1997, kan tas opp på studieordningen av 2003 fra og med andre studieår. De må ha bestått examen facultatum og examen philosophicum før de begynner på fjerde studieår.
3. Studenter som har bestått andre avdelings eksamen etter studieordningen av 1997, kan tas opp på studieordningen av 2003 fra og med tredje studieår, men slik at disse studentene tar emnet forvaltningsrett II (17 studiepoeng) i stedet for emnene pengekravsrett (10 studiepoeng) og rettshistorie og komparativ rett (10 studiepoeng). De må ha bestått examen facultatum og examen philosophicum før de begynner på fjerde studieår.
4. Studenter som har bestått obligatorisk del av tredje avdeling etter studieordningen av 1997, kan tas opp på studiet etter planen for studieordningen av 2003 fra og med fjerde studieår. I stedet for emnet alminnelige formuerett tar disse studentene emnet forvaltningsrett II (17 studiepoeng). Disse studentene er fritatt for ett spesialemne. De må ha bestått examen facultatum og examen philosophicum før de begynner på fjerde studieår.
5. Studenter som har bestått obligatorisk del av fjerde avdeling etter studieordningen av 1997, kan tas opp på studiet etter planen for studieordningen av 2003 fra og med femte studieår. Disse studentene skal bare skrive masteroppgaven for å oppnå mastergrad.

## **§ 5-6 Godskriving; virkning for utdanningsplanen**

Studenter som har fått innvilget godskriving eller faglig godkjenning i masterstudiet, kan ikke påregne å få en tilpasset utdanningsplan, med mindre godskrivingen eller godkjenningen gjelder hele studieår. Man vil som hovedregel følge sitt kull, og må påregne mindre enn 60 studiepoeng de studieårene som inneholder emner man har fått fritak fra eller har fått godskrevet.

## **§ 5-7 Godskriving av masteroppgave**

1. Masteroppgave godskrives dersom studenten har bestått tilsvarende prøve ved norsk eller utenlandsk lærested i form av selvstendige skriftlige arbeider som i hovedsak tilsvarende masteroppgave skrevet som del av et norsk masterstudium i rettsvitenskap. Ved vurdering av "tilsvarende" legges det vekt på både innhold, omfang og dybde. Omfang gjelder både antall ord og antall studiepoeng. Ved vurdering av antall studiepoeng kan semesteret ses under ett.
2. Der oppgaven er satt sammen av flere selvstendige tekster, kreves i tillegg et kort sammendrag eller en kort innledning som gjør nærmere rede for helheten.
3. For at et selvstendig skriftlig arbeid skal kunne godskrives som masteroppgave, må oppgaven gjelde rettsvitenskapelige spørsmål, herunder ikke-dogmatiske fag som for eksempel



rettshistorie, retts sosiologi, feministisk rettsteori (law and gender), rettsøkonomi (law and economics) og corporate governance.

4. Fullførte og beståtte masterprogrammer i juridiske fag (LLM eller tilsvarende nivå) ved utenlandske universitet med et samlet omfang på minimum 60 ECTS-credits/60 studiepoeng godskrives som både spesialemerne (30 studiepoeng) og masteroppgave dersom det i studieplanen fremgår at det stilles krav om selvstendige skriftlige arbeider på minimum 12 000 ord.
5. Dersom en oppgave som nevnt i første til fjerde ledd er produsert under et utvekslingsopphold som er forhåndsgodkjent av fakultetet, bortfaller retten til å delta i [JUS399/JUS398](#) Masteroppgave ved fakultetet
6. Ved forhåndsgodkjenning av utenlandsopphold kan det stilles vilkår om at studenten skal skrive masteroppgave som del av oppholdet.

### § 5-8 Godskriving av spesialemerne

Emner som helt eller delvis har samme faginnhold som de obligatoriske emnene i studieplanen godskrives ikke som spesialemerne, med mindre det godtgjøres at emnet i hovedsak er ulikt det obligatoriske emnet. Emner som også tilbys som spesialemerne ved fakultetet godskrives under forutsetning av at samme emne ikke er bestått som spesialemerne ved UiB.

### Følgende gjelder for delstudier i utlandet som gjennomføres til og med studieåret 2015/2016:

#### § 5-9 Delstudier i utlandet; Forhåndsgodkjenning og godskriving

1. Etter bestått 3. studieår i femårig integrert program kan studenter reise på utveksling som en del av masterprogrammet. Det er et vilkår at minst 60 sp er eksamener bestått i rettsstudiet ved UiB. Studenter i toårig masterprogram kan reise på utveksling fra og med sitt andre semester.
2. Det kan gis forhåndsgodkjenning for – og senere godskriving av – emner tilsvarende 30 studiepoeng spesialemerne, og/eller skriftlig arbeid tilsvarende masteroppgaven (30 studiepoeng). Disse skal inngå i graden.
3. En student som har bestått 30 studiepoeng på 5. studieår, kan kun få forhåndsgodkjent utveksling i ett semester, eller et LLM-program.
4. Ved rangering av søkerne til et bestemt sted, skal studenter som søker utveksling for første gang prioriteres foran de som tidligere har vært på utveksling som del av masterprogrammet.
5. En student som har fått godskrevet utveksling som spesialemerne, kan ikke ta ytterligere spesialemerne i mastergraden.
6. Studenter skal søke om endelig godkjenning av delstudier i utlandet senest én måned etter at offisiell dokumentasjon på oppnådd resultat er mottatt.
7. Der delstudier i utlandet utgjør de siste emnene i graden, skal dato for oppnådd grad settes til dato for vedtak om godskriving av disse.

### Følgende gjelder for delstudier i utlandet som gjennomføres fra og med studieåret 2016/2017:

#### § 5-9 Delstudier i utlandet; Forhåndsgodkjenning og godskriving

1. Etter bestått 3. studieår i femårig integrert program kan studenter reise på utveksling som en del av masterprogrammet. Det er et vilkår at minst 60 sp er eksamener bestått i rettsstudiet ved UiB. Studenter i toårig masterprogram kan reise på utveksling fra og med sitt andre semester.
2. Det kan gis forhåndsgodkjenning for – og senere godskriving av – emner tilsvarende 30 studiepoeng spesialemerne, og/eller skriftlig arbeid tilsvarende masteroppgaven (30 studiepoeng). Disse skal inngå i graden. Forhåndsgodkjenning av skriftlig arbeid tilsvarende



masteroppgaven forutsetter at utveksling skal skje til et universitet der det er mulig å gjennomføre slikt arbeid.

3. En student som har bestått 30 studiepoeng på 5. studieår, kan kun få forhåndsgodkjent utveksling i ett semester, eller et LLM-program. Dersom studenten har bestått 30 studiepoeng spesialemer, forutsetter forhåndsgodkjenning at utveksling skal skje til et universitet der det er mulig å gjennomføre skriftlig arbeid tilsvarende masteroppgaven.
4. Ved rangering av søkerne til et bestemt sted, skal studenter som søker utveksling for første gang prioriteres foran de som tidligere har vært på utveksling som del av masterprogrammet.
5. En student som har fått godskrevet utveksling som spesialemer, kan ikke ta ytterligere spesialemer i mastergraden.
6. Studenter skal søke om endelig godkjenning av delstudier i utlandet senest én måned etter at offisiell dokumentasjon på oppnådd resultat er mottatt.
7. Der delstudier i utlandet utgjør de siste emnene i graden, skal dato for oppnådd grad settes til dato for vedtak om godskriving av disse.
8. Ved forhåndsgodkjenning av delstudier i skandinavisk-språklige land må minst ett av emnene ha ikke-skandinavisk undervisningsspråk.

[Tilbake til saklisten](#)



Studieutvalget  
Det juridiske fakultet  
Universitetet i Bergen

Bergen, 07.10.15

### **Søknad om endring av prøvingsform – JUS121 Norske og internasjonale rettslige institusjoner**

Det søkes herved om en endring av prøvingsformen på JUS121 Norske og internasjonale rettslige institusjoner («NIRI») fra obligatorisk kursoppgave samt 4-timers skoleeksamen til hjemmeeksamen.

Dagens emnebeskrivelse fastslår følgende hva gjelder vurderingsformen på kurset:

*Etter kurset skal studentane avleggje ein 4 timars digital skuleeksamen.*

*Informasjon om digital eksamen finn du her:*

<http://www.uib.no/utdanning/86719/digital-eksamen#>.

I «Obligatorisk undervisningsaktivitet», punkt 3, heter det videre at:

*I løpet av kurset skal ei obligatorisk oppgåve besvarast og leverast inn.*

*Tidsramma vert angitt i kurset. Oppgåva må vere godkjend før studenten kan avleggje avsluttande eksamen i emnet.*

Det vises til tidligere søknad om en endring av eksamenslengden på NIRI-kurset datert 27.11.14. Som nevnt der har stadig flere studenter de siste årene gitt uttrykk for et ønske om 6-timers ordinær eksamen på NIRI. Studentenes hovedinnvending synes å være at dagens ordning med 4-timerseksamen ikke gir tilstrekkelig med tid for å kunne utvise læringsutbyttet de føler at de har fått i løpet av kurset. Sett fra mitt perspektiv som kursansvarlig rammer tidsbegrensningen til en viss grad også selve utformingen av eksamensoppgavene. NIRI er et av fagene med størst pensumdekning og faglig bredde på hele Masterstudiet, og dekker over utvalgte deler av statsretten, folkeretten, EU-retten og EØS-retten. Det unike, overordnede komparasjonsformålet med kurset forsøkes ivaretatt ved å gi studentene eksamensoppgaver som berører alle (evt. flere av) disse fagområdene. Komparasjons- og teorioppgaver er nyttige verktøy i denne forbindelse, mens praktikumsoppgaver – av hensyn til tiden studentene har til disposisjon – fort kan fremstå som mer «teoripregede». En eventuell overgang til 6-timers ordinær eksamen ville gjort det mulig å gi studentene mer utfordrende praktikumsoppgaver som gikk i dybden på enkelte problemstillinger, og slik sett mer egnet som ledd i et profesjonsstudium.

Etter nærmere ettertanke, samt diskusjoner med visedekan for undervisning (Borvik) og flere av underviserne på kurset (Fredriksen, Skodvin, Gjendemsjø og Nerland), har jeg kommet til at de samme formålene mest sannsynlig kan oppnås like fullt ved å innføre hjemmeeksamen på kurset.



## UNIVERSITETET I BERGEN

*Det juridiske fakultet – Studieutvalget*

Bruk av hjemmeeksamen på kurset vil også kunne gi enda flere fordeler enn innføring av 6-timers eksamen. Det vil for det første kunne bidra mer generelt til økt og ønskelig variasjon i måten vi prøver studentene våre på i løpet av jusstudiene. Skoleeksamen brukes i dag på nesten samtlige obligatoriske fag på Masterstudiet i rettsvitenskap. NIRI er et krevende perspektivfag som dekker mange fagfelt. I lys av de materielle og metodiske læringsmålene samt kursets overordnede komparasjonsformål, fremstår NIRI etter min mening som meget godt egnet til prøving i form av hjemmeeksamen. For det andre vil innføring av hjemmeeksamen også kunne bidra til å lette noe på den beryktede (om enn ofte noe overdrevne) «NIRI-frykten» – et fenomen som nok for mange av studentene kan oppleves som et av de største hindringene til et økt læringsutbytte på kurset. Ved å erstatte dagens ordning med skoleeksamen/obligatorisk kursoppgave med hjemmeeksamen vil man også kunne frigjøre inntil en hel uke av timeplanen på kurset (se og sammenlign vedlagte «Utkast til timeplan med skoleeksamen/obligatorisk kursoppgave» og «Utkast til timeplan med hjemmeeksamen»). Studentene har klagd i mange år på at de har altfor dårlig tid på akkurat dette kurset, og at de ønsker særlig mer tid til selvstudium rett før eksamen.

Hovedformålet med endringsforslaget er å kunne gi eksamensoppgaver der studentene får bedre anledning til å reflektere over og vise hva de faktisk har lært, særlig – men ikke utelukkende – gjennom bruk av mer omfattende praktikumsoppgaver. For å nå dette målet må hjemmeeksamensoppgavene nødvendigvis være av en viss størrelse og omfang. Det er derfor tiltenkt at studentene vil få en arbeidsuke – f.eks. fra mandag morgen kl. 08.00 til fredag ettermiddag kl. 13.00 – til å skrive besvarelsene sine, med en ordgrense på 5000 ord.

For å kunne frigjøre nødvendige resurser til sensuren av så store oppgaver foreslås at den obligatoriske kursoppgaven på kurset utgår. Dette vil også være nødvendig med tanke på å frigjøre mer tid til selvstudium mot slutten av kurset. Studentene får rikelig med anledning i dag til å øve på oppgaveskriving og metode gjennom arbeidet med arbeids- og storgruppeoppgavene på kurset. I tillegg har de minst en muntlig fremføring på storgruppene som de får tilbakemelding på fra storgruppelederen.

Videre er det nok uansett etter min mening grunn til å stille spørsmål mer generelt ved om den obligatoriske kursoppgaven på dette kurset tjener til sin opprinnelige funksjon lengre. Tanken har alltid vært at slike oppgaver skal inngå som et ledd i læringsprosessen på kurset, og ikke som en ren kontroll av tilegnede faglige/metodiske kunnskaper. Hvert år får jeg tilbakemelding fra utallige studenter om at de er misfornøyde med tilbakemeldingene fra (særlig de eksterne) sensorene, og at de har fått lite eller tilnærmet ingen utbytte av kommentarene som er gitt. Dette virker for øvrig som et problem på flere kurs, og ikke utelukkende for NIRI. I enkelte tilfeller er nok denne kritikken misvisende. Men dersom studentene føler at arbeidet med den obligatoriske kursoppgaven samt kommentarene de får fra sensor kun gir et begrenset/ingen læringsutbytte, er det nok enda større grunn til å vurdere en effektivisering av sensurressursene som brukes på kurset.

Det understrekes at sensur av hjemmeeksamen etter tiltenkt modell ikke vil innebære noen ytterligere omkostninger for fakultetet. Etter dagens omregningsnøkler får sensorer 1 time pr. besvarelse for obligatoriske kursoppgaver, og 1 time pr. besvarelse for 4-timers eksamener. Det gis vanligvis 1,5 timer pr. besvarelse for hjemmeeksamener som varer i inntil en uke. I lys av forslaget om en ordgrense på 5000 ord bes likevel at sensurressursene videreføres på dagens nivå, slik at sensorene får 2 timer pr. besvarelse for sensur av hjemmeeksamen på



## UNIVERSITETET I BERGEN

Det juridiske fakultet – Studieutvalget

NIRI-kurset. Dette må etter min mening være en helt grunnleggende forutsetning for at endringen skal kunne gjennomføres til det bedre for studentene.

Jeg tillater meg derfor å foreslå følgende endring i kursets emnebeskrivelse, under punktet «Vurderingsformer»:

~~Etter kurset skal studentane avleggje ein 4 timars digital skuleeksamen.  
Informasjon om digital eksamen finn du her:  
<http://www.uib.no/utdanning/86719/digital-eksamen#>.~~

*Etter kurset vert det avlagt ein heimeeksamen. Oppgåvene skal leverast elektronisk via Inspira. Ordgrensa er sett til 5000 ord.*

Videre, at punkt 3 under «Obligatorisk undervisningsaktivitet» i emnebeskrivelsen strykes:

~~«I løpet av kurset skal ei obligatorisk oppgåve besvarast og leverast inn.  
Tidsramma vert angitt i kurset. Oppgåva må vere godkjend før studenten kan avleggje avsluttande eksamen i emnet.»~~

Med vennlig hilsen,

Førsteamanuensis Christian Franklin  
Kursansvarlig JUS121 Norske og internasjonale rettslige institusjoner

[Tilbake til sakslisten](#)



– UTKAST TIMEPLAN MED HJEMMEEKSAMEN–

# JUS121 NIRI – HØST 15/VÅR 16

**NB! Vær oppmerksom på at denne planen ikke oppdateres, og at endringer kan forekomme.**

**Husk å sjekke kalenderen i Mi Side for eventuelle endringer i tid og sted!**

UKE	MANDAG	TIRSDAG	ONSDAG	TORSDAG	FREDAG
50			EKSAMEN JUS124		Introduksjons- forelesning Auditorium 1, 10.15-12.00
51 (14.-18.12.)	Forelesning (Statsrett) 14.15-16	Forelesning (Statsrett) 10.15-12.00	Arbeidsgrupper (Oppgave 1)		
2 (11. – 15.1.)	Forelesning (Statsrett) 12.15-14	Forelesning (Statsrett) 10.15-12		Arbeidsgrupper (Oppgave 2)	
3 (18.-22.1.)			Storgruppe 1 (Se Oppgave 2)	Arbeidsgrupper (Oppgave 3)	
4 (25.-29.1.)	Forelesning (Folkerett) 12.15-14.00	Forelesning (Folkerett) 10.15-12	Forelesning (Folkerett) 14.15-16.00	Arbeidsgrupper (Oppgave 4)	



<b>5</b> (1.-5.2)	Forelesning (Folkerett) 12.15-14.00		Storgruppe 2 (Se Oppgave 4)	Arbeidsgrupper (Oppgave 5)	
<b>6</b> (8.-12.2.)	Forelesning (EU-rett) 10.15-12.00	Forelesning (EU-rett) 10.15-12.00	Forelesning (EU-rett) 14.15-16.00	Arbeidsgrupper (Oppgave 6)	

<b>7</b> (15.-19.2.)	DD-seminar	DD-seminar	Storgruppe 3 (Se Oppgave 6)	Arbeidsgrupper (Oppgave 7)	
<b>8</b> (22.-26.2.)	Forelesning (EØS-rett) 10.15-12.00	Forelesning (EØS-rett) 10.15-12.00	Forelesning (EØS-rett) 10.15-12.00	Arbeidsgrupper (Oppgave 8)	
<b>9</b> (29.2-4.3)	<i>Gjeste-forelesning: EU/EØS Minister Vidar Helgesen 11.00-12.00</i>		STORGRUPPE 4 (Se Oppgave 8)	Oppsummeringsforelesning 10.15-12.00 / Referansegruppemøte 12.30-14.00	
<b>10</b> (7.-11.3.)					
<b>11</b> (14.-18.3.)	<i>Utlevering hjemmeeksamen JUS121 09.00</i>				<i>Innlevering Hjemmeeksamen JUS121 13.00</i>

\*





– UTKAST TIMEPLAN –

# JUS121 NIRI – HØST 15/VÅR 16

**NB! Vær oppmerksom på at denne planen ikke oppdateres, og at endringer kan forekomme.**

**Husk å sjekke kalenderen i Mi Side for eventuelle endringer i tid og sted!**

UKE	MANDAG	TIRSDAG	ONSDAG	TORSDAG	FREDAG
50			EKSAMEN JUS124		Introduksjons- forelesning Auditorium 1, 10.15-12.00
51 (14.-18.12.)	Forelesning (Statsrett) 14.15-16	Forelesning (Statsrett) 10.15-12.00	Arbeidsgrupper (Oppgave 1)		
2 (11. – 15.1.)	Forelesning (Statsrett) 12.15-14 (evt. senere??)	Forelesning (Statsrett) 10.15-12??		Arbeidsgrupper (Oppgave 2)	
3 (18.-22.1.)			Storgruppe 1 (Se Oppgave 2)	Arbeidsgrupper (Oppgave 3)	Forelesning (Folkerett) 10.15-12.00
4 (25.-29.1.)	Forelesning (Folkerett) 12.15-14.00	Forelesning (Folkerett) 10.15-12	UTLEVERING AV OBLIGATORISK KURSOPPGAVE KL. 09.00		



<b>5</b> (1.-5.2)			<b>INNLEVERING AV OBLIGATORISK KURSOPPGAVE KL. 09. 00</b>	Arbeidsgrupper (Oppgave 4)	<b>REFERANSE- GRUPPEMØTE I 12.30-14, sr. 1</b>
<b>6</b> (8.-12.2.)	Forelesning (Folkerett) 10.15-12.00		Storgruppe 2 (Se Oppgave 4)	Arbeidsgrupper (Oppgave 5)	

<b>7</b> (15.-19.2.)	Forelesning (EU-rett) 10.15-12.00 DD-seminar	Forelesning (EU-rett) 10.15-12.00 DD-seminar	Forelesning (EU-rett) 10.15-12.00	Arbeidsgrupper (Oppgave 6)	<b>OBLIGATORISK KURSOPPGAVE</b> <i>Kommenterte besvarelser blir tilgjengelige i Kark kl. 13.00</i>
<b>8</b> (22.-26.2.)			Storgruppe 3 (Se Oppgave 6)	Arbeidsgrupper (Oppgave 7)	Forelesning (EØS-rett) 10.15-12.00
<b>9</b> (29.2-4.3)	Forelesning (EØS-rett) 10.15-12.00	Forelesning (EØS-rett) 10.15-12.00		Arbeidsgrupper (Oppgave 8)	
<b>10</b> (7.-11.3.)			Storgruppe 4 (Se Oppgave 8)	Oppsummerings forelesning 10.15-12.00	<b>REFERANSE- GRUPPEMØTE II 12.30-14, sr. 1</b>
<b>11</b> (14.-18.3.)				<b>EKSAMEN JUS121 09.00 – 13.00</b>	

\*



# UNIVERSITETET I BERGEN

Det juridiske fakultet – Studieutvalget

Merknad fra administrasjonen

Når ordinær eksamen som hjemmeeksamen avholdes mandag til og med fredag, forskyves oppstart av kurset JUS123 Forvaltningsrett II med en dag. Skoleeksamen i JUS121 har frem til nå blitt avholdt på en torsdag og første forelesning i JUS123 har vært fredagen, dagen etter. For 2015/16 er imidlertid oppstart JUS123 Forvaltningsrett II satt til mandagen en uke etter på grunn av påsken – det vil altså ikke ha noen virkning i år.

Det er behov for en avklaring med hensyn til kontinuasjonseksamen: Den store hoveddelen av kontinuasjonseksamen går i uke 32. Matrisen er lagt opp slik at eksamener på samme studieår ikke skal kollidere. Hjemmeeksamen i JUS134 Rettshistorie og komparativ rett går i uke 31 for å unngå kollisjon med andre emner på 3. studieår. Det må avklares når kontinuasjonseksamen i JUS121 Norske og internasjonale rettslige institusjoner – i tilfelle hjemmeeksamen – skal gå.

Administrasjonen anbefaler at kontinuasjonseksamen legges til et tidspunkt som ikke kolliderer med andre kontinuasjonseksamener på 2. studieår. Det er viktig med forutsigbarhet både for studentene og for administrasjonen med tanke på at alle kontinuasjonseksamener avvikles i ferieperiode. Administrasjonen anbefaler derfor at kontinuasjonseksamen i JUS121 legges til uke 31.

De siste tre år har til sammen 152 studenter vært meldt til 153 kontinuasjonseksamener i JUS121 Norske og internasjonale rettslige institusjoner, 136 har møtt.

JSU foretok en studentundersøkelse 30. oktober. Resultatet av den ble formidlet til SU 2. november. Her er nøkkeltall fra undersøkelsen (den inneholdt også en rekke fritekstsvar/begrunnelser):

Mener du NIRI bør ha hjemmeeksamen som eneste vurderingsform?	Ja: 166		Nei: 164	
Allerede i år?	Ja: 152	Nei: 14	Ja: 17	Nei: 147
	1. år: 12	1. år: 1	1. år: 1	1. år: 5
	2. år: 72	2. år: 3	2. år: 1	2. år: 40
	3. år: 10	3. år: 4	3. år: 6	3. år: 38
	4. år: 34	4. år: -	4. år: 8	4. år: 39
	5. år: 24	5. år: 6	5. år: 1	5. år: 25

Ref. undersøkelse foretatt av JSU 30. oktober 2015, formidlet pr e-post til SU fra Vegard Smievoll 2. november.

[Tilbake til saklisten](#)



## NOTAT

5. november 2015

Fra studieseksjonen (v/KARE/SIGHA/KJESO)  
Til Studieutvalget

På bakgrunn av forslag fra JSU, vedtok Studieutvalget den 10. mars 2015, i sak 24/15:

At studieadministrasjonen legger fram for Studieutvalget

- en gjennomgang av eksisterende rutiner for begrunnelse av sensurvedtak
- en oversikt over hvordan sensorene orienteres om rutiner for begrunnelse
- en vurdering av om dette oppfyller formålet med JSU sitt forslag
- eventuelt forslag til endring/bedring av rutiner og/eller endring av informasjonen til sensorene

## Retningslinjer for begrunnelse av sensurvedtak

### Bakgrunn

JSU fremsatte i SU-møtet den 10.03.15 et forslag om konkrete retningslinjer for ringetid til sensor (heretter trefftid). Forslaget har bl.a. sitt utspring i at enkelte studenter opplever å ikke komme gjennom på telefon til sensor i løpet av den oppsatte trefftiden, og at studentene av den grunn tror at de derfor mister muligheten til å få en begrunnelse for karakteren på sin eksamensbesvarelse. Andre studenter opplever at sensor setter opp ugunstige tidspunkter for trefftid, som for eksempel veldig tidlig på morgenen eller i helger, ferier og lignende.

JSU la frem følgende forslag til retningslinjer for sensor ved ringetid:

- Avsettes 10 minutter per student
- Første mulig ringetid er en virkedag etter sensuren har falt
- Ringetiden deles på to dager, og bør ikke legges til helger

## Uttalelse fra studieseksjonen

### Dagens retningslinjer

Retningslinjer for trefftid for både studenter og sensorer eksisterer allerede. I § 3-8 *Alminnelige regler om sensur* i fakultetets utfyllende regler<sup>14</sup> beskrives det hvordan studentene skal forholde seg til ringetid, og hva de skal gjøre i de tilfeller der de ikke får tak i sensor:

7. Krav om begrunnelse for sensurvedtak rettes primært til sensor på det tidspunkt og på den måten fakultetet angir for den enkelte eksamen (trefftiden). Det er likevel adgang til å kreve begrunnelse inntil en uke etter kunngjøring av sensuren, jf. universitets- og høyskolelovens § 5-3 (1), tredje setning.

<sup>14</sup> <http://www.uib.no/jur/21684/utfyllende-regler-studier-ved-det-juridiske-fakultet-universitetet-i-bergen>



8. I tilfeller der studenten har henvendt seg til sensor i trefftiden, jf. punkt 7, første setning ovenfor, skal begrunnelsen gis senest dagen etter at kravet ble satt fram. Overholder ikke sensor denne fristen, skal studenten underrette administrasjonen ved den studieårsansvarlige samme dag eller senest neste morgen. Dersom studenten har framsatt krav om begrunnelse etter trefftiden, men innenfor lovens ytre frist, gis begrunnelse senest to uker etter at kravet er satt fram.

Nedenstående retningslinjer formidles på e-post til sensorene i forbindelse med samtlige sensurprosesser:

## BEGRUNNELSE FOR SENSURVEDTAKET (TREFFTID)

Det fremgår av *universitets- og høyskoleloven* (uhl.) § 5-3 at kandidaten har krav på å få begrunnelse for karakterfastsettingen av sine prestasjoner:

(1) Kandidaten har rett til å få en begrunnelse for karakterfastsettingen av sine prestasjoner. (...)

(2) Begrunnelse skal normalt være gitt innen to uker etter at kandidaten har bedt om dette. I begrunnelsen skal det gjøres rede for de generelle prinsipper som er lagt til grunn for bedømmelsen og for bedømmelsen av kandidatens prestasjon. (...)

Kandidatene kan kreve å få begrunnelse inntil én uke etter kunngjøring av sensuren. Det juridiske fakultet praktiserer regulerte trefftider, og ber deg derfor om å sette opp en avgrenset trefftid. Husk å avpasse denne i forhold til hvor stor kommisjon du har. En trefftid på 3 timer vil for eksempel ikke være tilstrekkelig til en kommisjon på 45 kandidater.

Kandidatenes mulighet til å kreve å få begrunnelse i løpet av den første uka etter sensur betyr at du faktisk kan bli nødt til å gi en kandidat begrunnelse *selv om trefftiden du satte opp er utløpt*.

Eksempel: Sensuren faller 1.6., og du har trefftid den 5.6. Hvis en kandidat da ber om begrunnelse dagen etter – altså den 6.6. – er du forpliktet til å gi det, i og med at det jf. universitets- og høyskolelovens § 5-3(1) kan kreves begrunnelse inntil en uke etter kunngjøring av sensuren. Dette har imidlertid aldri vært noe stort problem – studentene forholder seg generelt til de oppsatte trefftidene.

Se også fakultetets utfyllende regler<sup>15</sup> § 3-8.

## Praktisk gjennomføring av begrunnelser til studentene

Sensorene har som regel sensurarbeidet som en ekstrajobb. Vi må derfor ha som utgangspunkt at sensur er noe de gjør på kveldstid og i helgene. Det er derfor ikke ønskelig å legge for mange føringer på hvordan begrunnelsene praktisk skal gjennomføres, fordi det kan føre til at sensorene opplever oppdraget som mindre fleksibelt og derfor lettere vil takke nei til sensur.

Samtidig er det viktig at studentenes rett til begrunnelse av sensuren er ivaretatt. I den forbindelse er selvsagt hvordan og når trefftiden er satt opp viktig. Å få en begrunnelse for sensuren er viktig for studentenes læringsutbytte og i vurderingen om en student vil sende inn en sensurklage. Det er viktig for studieseksjonen å legge til rette for at *både* hensynet til sensorer og til våre studenter blir ivaretatt.

<sup>15</sup> <http://www.uib.no/jur/21684/utfyllende-regler-studier-ved-det-juridiske-fakultet-universitetet-i-bergen>



# UNIVERSITETET I BERGEN

Det juridiske fakultet – Studieutvalget

Antallet studenter som ber om begrunnelse vil variere fra eksamen til eksamen. Det er vanskelig å forutse hvor mange som har ønske om begrunnelse, og derfor er det vanskelig å beregne nøyaktig på forhånd hvor mye tid en skal sette av til trefftid. Det virker derfor lite hensiktsmessig å sette av 10 minutter til hver student. Det tilsvarer 7,5 time på en kommisjon med 45 studenter.

Studieseksjonen mener det er bedre å komme med en generell anbefaling til sensorene på tidsbruk pr kommisjon. I informasjonen sensorene får i forbindelse med sensuren blir det opplyst om at tre timer på en kommisjon med 45 studenter ikke er nok. De fleste setter derfor av mer enn tre timer, men her foreslår vi å anbefale at de setter av minimum 4 timer til en kommisjon på 45 studenter. Vi vil også informere om at det kan være greit å dele opp trefftiden, men at det ikke er et krav.

Praksis i dag er at de studieårsansvarlige sørger for å veilede sensorer slik at de, så langt det er mulig, ikke setter opp trefftider som vil være svært ugunstige for studentene. Et eksempel på dette er at man bør unngå å ha trefftid den dagen sensuren faller. Sensorene instrueres via sensorbrevet også om at det ikke skal gå for lang tid før studentene får sin begrunnelse:

**Siste dato det kan gis begrunnelse** for sensurvedtaket (trefftid) er **XX.XX**. Vi opererer med en slik frist for å minske forskjellene mellom klagefristene for de ulike kommisjonene og korte ned behandlingstiden for sensurklager. Det skal *ikke* gis begrunnelse til studenter etter fristens utløp, med mindre det er avtalt med fakultetet. Begrunnelse for sensurvedtaket er en del av sensuren og dermed innregnet i sensorhonoraret.

Studieseksjonen mener at rutine beskrevet over sikrer at trefftiden blir satt opp på et høvelig tidspunkt, men samtidig bidrar til å bevare en viss fleksibilitet for sensor. Rutinene sikrer også at studentene kjenner til regelverket rundt begrunnelse av sensur, og vet hva de kan gjøre hvis de ikke skulle få tak i sensor i ringetiden.

## Forslag til presisering av retningslinjer

Studieseksjonen foreslår følgende endringer for rutine rundt fastsettelse av trefftid for begrunnelse av sensurvedtak:

- Når trefftiden publiseres skal det samtidig gis informasjon om hva studentene skal gjøre hvis de ikke kommer i kontakt med sensor i løpet av trefftiden.
- De studieårsansvarlige skal fortsatt følge opp sensorer som ikke setter opp tilstrekkelig med tid eller som setter opp en svært ugunstig tid (for eksempel samme dag som sensuren faller).
- Sensorene kan oppfordres til å fordele ringetiden over to dager, men dette skal ikke formuleres som et krav.
- Sensorene blir anbefalt 4 timer tilpasset en kommisjon på 45 kandidater.

[Tilbake til saklisten](#)



**Pensum, Velferdsrett (10 stp)<sup>16</sup>**

Asbjørn Kjørstad og Aslak Syse: Velferdsrett I, Gyldendal 2012, kapitlene 1-6 og kapittel 9 (til sammen 334 s).  
Kap 1: Grunnbegreper og grunnprinsipper i velferdsretten. Kap 2: Rettighetstenkningen i velferdsretten. Kap 3: Opplæring, arbeid og arbeidsløshet. Kap 4: Retten til helse- og omsorgstjenester fra kommunen. Kap 5: Rett til spesialisthelsetjenester. Kap 6: Sykdomsbaserte trygdeytelser. Kap 9: Fattigdomsbekjempelse, økonomisk sosialhjelp og kvalifiseringsprogram.

Asbjørn Kjørstad: «Taushetsplikt og opplysningsplikt», i Velferdsrett II, Gyldendal 2012, kapittel 4 (s 145-193)

Karl Harald Søvig: "Minstestandarder og universalitet i norsk helse- og sosialrett, sett i lys av FNs konvensjon om økonomiske, sosiale og kulturelle rettigheter", *Jussens Venner* hefte 1/2006 (s 36-57).

~~Jan Fridthjof Bernt: "Rettsikkerhetsbegrepet og kampen om velferdsstatens verdigrunnlag", i Juss-buss (red.) Tvers igjennom lov til seier, Utgitt i anledning Juss-buss' 30-årsjubileum, Oslo 2001 (s 155-174).~~

Alice Kjellevoid: "Sosiale menneskerettigheter – av betydning for norsk helse- og sosialrett?" *Nordisk Tidsskrift for Menneskerettigheter*, vol 24 nr 4-2006 (s 301-318)

Henriette Sinding Aasen og Alice Kjellevoid: Velferd og menneskerettigheter: "Ulovlig opphold" som grunnlag for å avskjære helse- og sosialhjelp, *Tidsskrift for velferdsforskning* nr 2/2012 (s 93-108).

**Henriette Sinding Aasen: «Grunnloven og de sosiale rettighetene», kap 10 i boken Grunnloven og Velferdsstaten, Fagbokforlaget 2014, s. 145-161.**

Antall sider totalt: ~~453~~ **450** sider

[Tilbake til sakslisten](#)

---

<sup>16</sup> Veiledende: Ca 40 sider pr studiepoeng.



## **Forslag om endringer i Reglement for Det juridiske fakultet.**

### **Kompetanse til *ikke* å opprette et emne**

I fakultetsstyremøtet 27. oktober 2015 (sak 82/15) ble spørsmålet om Studieutvalgets kompetanse i saker om opprettelse av spesialemer berørt: Det forelå en søknad om opprettelse av et nytt emne, Studieutvalget hadde behandlet søknaden og kom med tilråding til styret om ikke å opprette emnet. Styret fulgte Studieutvalgets tilråding. Det ble bemerket at Studieutvalget hadde kompetanse til å «*ikke opprette et emne*», dvs. til endelig å avslå en søknad eller et forslag – det var ikke nødvendig å fremme en sak om det til styret.

Hvis vi ser på regulering av opprettelse og nedleggelse av emner, er det klart at *fakultetet* har kompetansen – den er fra UiB ikke begrenset til fakultetet *selv*. Det er altså mulig å delegerer kompetansen til SU.

I Reglement for Det juridiske fakultet heter det i § 1 at Fakultetsstyret oppretter og nedlegger fag og kurs. Det går ikke fram at styret er bundet av Studieutvalgets innstilling. Når det foreligger et forslag om opprettelse av et emne, vet man ikke før styrevedtaket er fattet om det faktisk ble opprettet eller ikke. Det er følgelig dårlig forenlig med styrets kompetanse å tillegge Studieutvalget endelig myndighet i de sakene der emner *ikke* blir opprettet.

Videre heter det i fakultetsreglementet § 9 punkt 2 bokstav f at Studieutvalget skal «uttale seg i saker om opprettelse/nedleggelse av emner og program». Av dette kan man ikke utlede en kompetanse for SU til å *fatte vedtak* – heller ikke der utvalget ikke vil opprette emnet.

### **Kompetansen til å avslå bør delegeres**

Etter fakultetsstyremøtet, har det overstående vært luftet med fakultetsledelsen. De har sluttet seg til en ordning der SU kan endelig avslå forslag/søknad om opprettelse av emner. En slik delegering forutsetter endringer i Reglement for Det juridiske fakultet, og en slik endring må vedtas av fakultetsstyret. Endringen som foreslås illustreres slik:

§ 1:

#### **Fakultetsstyret utøver sin myndighet gjennom selv å:**

- vedta overordnede mål, prinsipper og prioriteringer for virksomheten
- vedta langtidsplan, med særlig vekt på strategi for forskning, utdanning og formidling
- vedta årsplan og budsjett
- vedta fakultetets interne organisering
- fastsette instruks for dekanus
- fastsette reglement for fakultetets studieprogrammer, foreta vesentlige endringer av disse og opprette/nedlegge fag og kurs **etter forslag fra Studieutvalget**

§ 9:





# UNIVERSITETET I BERGEN

Det juridiske fakultet – Studieutvalget

## 1) Studieutvalget skal:

- a) sørge for kvalitetssikring i samsvar med retningslinjene i handbok for kvalitetssikring av universitetsstudiene
- b) løpende vurdere fakultetets undervisning og undervisningsformer og foreslå endringer når det er påkrevd
- c) godkjenne kursoppleggene og endringer i disse
- d) fastsette endringer av emnebeskrivelse i de enkelte kursene, herunder læringsutbytte, prøvingsformer og litteraturlister.
- e) utarbeide forslag til reglement og vesentlige reglementsendringer for fakultetets studietilbud samt forberede behandling av andre generelle studie- og eksamensspørsmål
- f) ~~uttale seg i saker om opprettelse/nedleggelse av emner og program~~ **behandle forslag om opprettelse/nedleggelse av emner og program, og eventuelt fremme forslag for fakultetsstyret**

På denne bakgrunnen framsettes følgende

### **forslag til vedtak:**

Studieutvalget innstiller overfor fakultetsstyret på at det gjøres slike endringer i Reglement for Det juridiske fakultet:

I § 1: fastsette reglement for fakultetets studieprogrammer, foreta vesentlige endringer av disse og opprette/nedlegge fag og kurs **etter forslag fra Studieutvalget**

I § 9: f) ~~uttale seg i saker om opprettelse/nedleggelse av emner og program~~ **behandle forslag om opprettelse/nedleggelse av emner og program, og eventuelt fremme forslag for fakultetsstyret.**



## Forskrift om opptak, studier, eksamen og grader ved Universitetet i Bergen

### § 3.2:

#### § 3.2 Oppretting, endring og nedlegging av studieprogram, studieretninger og emner

- 1) Ved Universitetet i Bergen skal saker om oppretting og nedlegging av studietilbud behandles slik:
  - a) Saker om studieprogram på 60 studiepoeng eller mer vedtas av universitetsstyret
  - b) Saker om studieprogram på mindre enn 60 studiepoeng vedtas av fakultetet selv
  - c) Saker om studieretninger vedtas av fakultetet selv
  - d) Saker om emner vedtas av fakultetet
  - e) Vedtak om oppretting, nedlegging og endring av navn på studieretninger skal meldes til universitetsdirektøren
- 2) Fakultetet kan endre studieprogram, studieretninger, emnegrupper og emner. Rådet for førstesemesterstudier skal likevel behandle og gi råd ved endringer av Examen philosophicum. Vedtak treffes av Det humanistiske fakultet.
- 3) Saker som innebærer oppretting eller nedlegging av fagområder eller andre vesentlige endringer i studietilbudet skal behandles av universitetsstyret uavhengig av reglene i første og andre ledd.
- 4) Ved nedlegging av studieprogram, studieretninger og emner skal vedtaksorganet fastsette overgangstid for undervisning og vurdering. Studenter som er tatt opp til studieprogram som vedtas nedlagt, har rett til å fullføre dette i samsvar med vedtak om overgangstid. Ved nedlegging av emner skal det normalt avholdes vurdering i emnet i ett eller to påfølgende semestre etter siste undervisningssemester.
- 5) Ved andre endringer i studieplanen beskrives overgangsordninger i studieplanen for å hindre at studentene blir unødig forsinket i studiet eller hvis fakultetet finner det nødvendig av andre grunner.
- 6) Samarbeidsavtaler med andre institusjoner ved etablering av felles studieprogram godkjennes av fakultetet ved dekan.

Et felles studieprogram er et samarbeid mellom to eller flere institusjoner, der en av de deltakende institusjonene oppretter programmet og har det formelle ansvaret for driften og for å tildele graden, men med omfattende bidrag fra de øvrige deltakerne.
- 7) Kvalitetshåndboka gir nærmere bestemmelser om vedtaksprosess og saksbehandling ved oppretting, endring og nedlegging av studieprogram, studieretninger og emner.



## Kvalitetshåndboken

### 16.4 Nye emne

Ansvar og dynamikk i prosessen for godkjenning av nye emne er illustrert i tabellen under. Fakulteta har interne fristar for dette arbeidet.

Arbeidsoppgåve	Ansvar	Bidragstatarar	Godkjenning
Vurdere relevansen av emnet og plassering innanfor studieprogram	Programstyre	Aktuelle fagpersonar og fagmiljø	1. Institutt 2. Fakultet
Omtale mål for emnet og kva studentane skal ha lært ved fullført studium (læringsutbyte)	Programstyre/institutt	Aktuelle fagpersonar	1. Programstyre 2. Institutt 3. Fakultet(a)
Finne fram til læringsmetodar og vurderingsformer	Programstyre/institutt	Emneansvarleg, faggruppe, programstyret	1. Programstyre 2. Instituttet, 3. (Fakultetet)
Formidle mål og innhald	Ansvarleg institutt/fakultet	Emneansvarleg, instituttet, fakultet(a)	1. Programstyre 2. Institutt(a) 3. Fakultet(a)
Endeleg godkjenning av emne	Programstyre/institutt/fakultet	Institutt	1. Programstyre 2. Institutt(a) 3. Fakultet(a)

Figur 1 Fra Kvalitetshåndboken: Pkt. 16.4 Opprettelse av nye emner

## Reglement for Det juridiske fakultet

### §1. Fakultetsstyrets kompetanse

Fakultetsstyret er fakultetets øverste myndighet og har ansvar for å fastlegge overordnede mål, prioriteringer, strategier og resultatkrav for virksomheten og har ansvar for at fakultetets økonomiske ressurser disponeres i overensstemmelse med bestemmelser gitt av Universitetsstyret.

#### Fakultetsstyret utøver sin myndighet gjennom selv å:

- vedta overordnede mål, prinsipper og prioriteringer for virksomheten
- vedta langtidsplan, med særlig vekt på strategi for forskning, utdanning og formidling
- vedta årsplan og budsjett
- vedta fakultetets interne organisering
- fastsette instruks for dekanus
- fastsette reglement for fakultetets studieprogrammer, foreta vesentlige endringer av disse og opprette/nedlegge fag og kurs.

- foreta tilsetting i faste vitenskapelige stillinger
- avgjøre om det skal utpekes visedekaner
- avgjøre om fakultetet skal ha tilsettingsutvalg
- oppnevne fakultetsstyrets faste underutvalg
- godkjenne årsrapport og regnskap
- godkjenne opplegg for kvalitetssikring/kvalitetsutvikling.

Fakultetsstyret skal behandle alle saker av prinsipiell eller vesentlig betydning, og kan kreve å få seg forelagt enhver sak.

Fakultetsstyret skal gi melding til Universitetsstyret om fakultetets virksomhet på den måten Universitetsstyret bestemmer. Hvert år skal det gis rapport om fakultetets økonomiske status, med redegjørelse for resultatene ved fakultetet og legges frem forslag til budsjett for kommende år.

[Uthevelser her.]



### § 9. Myndighetsområde og oppgaver for studieutvalget

- 2) Studieutvalget er delegert det koordinerende og overordnede ansvaret for fakultetets studietilbud. Utvalget skal selv behandle de faglige rammene, viktige prioriteringer og opplegg for kvalitetssikring og kvalitetsutvikling av masterprogrammet og ev andre studietilbud fakultetet er ansvarlig for. Utover dette kan utvalget delegere sine oppgaver til utvalgets leder. Studieutvalget har ansvaret for de prinsipielle sider ved undervisning og eksamen samt fakultetets fremmedspråklige undervisningstilbud, herunder kvalitetssikring av disse. Studieutvalget skal også påse at undervisningstilbud ved utenlandske universitet som fakultetet har utvekslingsavtale med, er tilfredsstillende tilrettelagt og fulgt opp. Studieutvalget skal melde ressursbehov til fakultetet vedr. eksamens- og undervisningsaktiviteter og videre foreslå endringer i disponeringen av ressurser når forholdene tilsier det. Studieutvalget skal gi uttalelse til fakultetet i spørsmål som naturlig hører inn under studieutvalget.
- 3) Studieutvalget skal:
  - a) sørge for kvalitetssikring i samsvar med retningslinjene i handbok for kvalitetssikring av universitetsstudiene
  - b) løpende vurdere fakultetets undervisning og undervisningsformer og foreslå endringer når det er påkrevd
  - c) godkjenne kursoppleggene og endringer i disse
  - d) fastsette endringer av emnebeskrivelse i de enkelte kursene, herunder læringsutbytte, prøvingsformer og litteraturlister.
  - e) utarbeide forslag til reglement og vesentlige reglementsendringer for fakultetets studietilbud samt forberede behandling av andre generelle studie- og eksamensspørsmål
  - f) uttale seg i saker om opprettelse/nedleggelse av emner og program**
  - g) oppnevne kursansvarlige
  - h) behandle saker om videre- og etterutdanning
  - i) behandle aktuelle saker om tverrfakultære program og andre studierelevante saker
  - j) oppnevne sensorer for fakultetets eksamener på alle nivåer under ph.d.
- 4) Studieutvalget fatter avgjørelser og gir tilrådinger i møter. Utvalgets leder, eller nestlederen i dennes sted, kan fatte vedtak og gi tilrådinger på utvalgets vegne i mindre viktige saker som ikke er av prinsipiell betydning, samt i saker hvor møtebehandling ikke kan avvendes uten vesentlig ulempe for fakultetets virksomhet. I sistnevnte tilfeller skal saken så vidt mulig drøftes med minst en av studentrepresentantene i utvalget før vedtak fattes eller tilråding gis.

[Uthevelser her.]

[Tilbake til saklisten](#)



## JUS134 Rettshistorie og komparativ rett:

### Framlegg om oppretting av alternativt emne JUS134-KINA Rettshistorie og komparativ rett med særskild fokus på kinesisk rettskultur

Kjennskap til ulike rettslege kulturar er viktig for framtidens juristar og kjennskap til rettslege kulturar som er særskilt ulik den vestlege, men like fullt særskilt viktig globalt, er vesentleg om internasjonal samhandling skal fungera. Gjennom emnet JUS134 Rettshistorie og komparativ rett får studentane kunnskap om kva ein rettskultur er, og korleis den vert forma og omdanna gjennom møte med rettskulturelt gods frå andre rettskulturar. Det er særleg fokus på dei seks rettskulturelle strukturane *konfliktløysing, normproduksjon, rettfersdsideal, juridisk metode, profesjonalisering og internasjonalisering*. Studentane får kunnskap om det historiske grunnlaget for den norske rettskulturen gjennom å studera norsk rettshistorie i eit europeisk perspektiv. Deretter får studentane kunnskap om den engelske, skotske, tyske, austerriske og franske rettskulturen når det særleg gjeld dei 6 rettskulturelle strukturane. Kring 320 studentar tek dette emnet kvart år.

Som emneansvarleg ønskjer eg no å tilby ei lita gruppe av dei 300 studentane eit parallelt løp med særskild fokus på kinesisk rett og kinesisk rettskultur i tillegg til den norske og den europeiske. Ideen er å leggja til rette for at eit utval studentar på 3. studieår av masterprogrammet i rettsvitenskap skal kunna utveksla til Renmin University i Beijing i fire veker som del av det obligatoriske emnet JUS134 Rettshistorie og komparativ rett for å delta på kurset Chinese Law Summer Program. Dette vil gje auka læringsutbytte og ein unik kompetanse hos desse studentane. Ved å tilby eit utval av studentane på masterprogrammet i rettsvitenskap innsikt i og kunnskap om kinesisk rettskultur vil fakultetet kunna byggja opp nasjonal kompetanse som er viktig for framtida.

Chinese Law Summer Program er eit fire veker langt sommarprogram som har blitt halde årleg på Renmin University Law School sidan 1998. Studentar frå fem amerikanske Law Schools deltek i programmet på årleg basis, men det har gjennom åra vore deltakarar frå ei rekkje juridiske fakultet både i og utanfor USA. Frå 2016 er vårt fakultet invitert til å senda studentar til sommarprogrammet på årleg basis. I løpet av programmet lærer studentane om det kinesiske rettssystemet og om utviklinga av kinesisk rett innanfor Kinas sosialistiske marknadsøkonomi. Programmet gjev og innblikk i rettsområde som er særleg aktuelle i Kina for tida slik som kinesisk arbeidsrett og miljørett. Undervisninga vert gjeve på engelsk av førelesarar frå Renmin University. I tillegg inneheld programmet ei rekkje besøk til relevante institusjonar som til dømes ein kinesisk domstol og eit kinesisk advokatfirma.<sup>17</sup>

JUS134 Rettshistorie og komparativ rett har til no hovudsakleg hatt eit europeisk perspektiv. Frå våren 2016 vil eg byrja å nytta ei ny lærebok utarbeidd av forskingsmiljøet i Forskargruppa for rettskultur ved fakultetet, der vi òg trekk inn perspektiv frå andre verdsdelar, men mellom anna ein eigen artikkel om kinesisk rett. Kinesisk rett som del av JUS134 Rettshistorie og komparativ rett er del av fakultetet si heilskaplege satsing på oppbygging av kompetanse innan kinesisk rett. Vidare har Forskargruppa for rettskultur ved Det juridiske fakultet, som er leia av emneansvarleg for JUS134 Rettshistorie og komparativ rett saman med Søren Koch, innleidd eit samarbeid med Forum for Legal Culture ved

<sup>17</sup> Les meir om China Law Summer Program her: <http://mckinneylaw.iu.edu/practice/study-abroad-china/index.html>



## UNIVERSITETET I BERGEN

*Det juridiske fakultet – Studieutvalget*

Renmin University Law School, og då særleg med fyrsteamanuensis JIANG Dong. JIANG Dong føreleste for studentane på JUS134 Rettshistorie og komparativ rett i juni 2014. Denne førelesinga viste at kinesisk rett og rettskultur er interessant å bringa inn i emnet JUS134 Rettshistorie og komparativ rett, mellom anna fordi dette er ein rettskultur som er særskilt ulik vår eigen rettskultur.

Studentar som gjennom JUS134-Kina fattar interesse for Kina og kinesisk rett og rettskultur vil kunna halda fram med delstudier i Kina på 5. studieår av masterprogrammet. Dei som eventuelt held fram på fakultetet sitt ph.d.-program etter fullført mastergrad vil få tilbod om å delta på fakultetet sitt årlege ph.d.-seminar Chinese Legal Culture studied from a Nordic Viewpoint. Dette blir halde ved Nordic Centre ved Fudan University.

Både av praktiske omsyn og for å synleggjera det ekstra læringsutbyttet dei aktuelle studentane vil få, ønskjer eg å oppretta eit eige emne som i hovudsak er identisk med JUS134 Rettshistorie og komparativ rett, men der mål, innhald, obligatoriske aktivitetar og læringsutbyte er tilpassa slik at kunnskap om kinesisk rettskultur og vert teke inn

Framlegget til nytt emne, med synleggjorte endringar i høve til JUS134, er lagt ved her.

### **Vedtak:**

Studieutvalet tilrår overfor fakultetsstyret at JUS134-Kina Rettshistorie og komparativ rett med særskild fokus på kinesisk rettskultur vert oppretta som eit alternativ til JUS134 og at emneskildringa for JUS134-Kina vert vedteken med dei justeringane av emneskildringa for JUS134 som er foreslått.



**Vedlegg: Framlegg til emneskildring**

Emnekode	JUS134- <u>Kina</u>
Studiepoeng	10
Undervisningssemester	Vår
Antall semester	1
Undervisningsspråk	Norsk <u>og engelsk</u>

## Mål og innhald

I JUS134-Kina Rettshistorie og komparativ rett med særskild fokus på kinesisk rettskultur skal studentane

*Kunnskap:*

I JUS134-Kina Rettshistorie og komparativ rett med særskild fokus på kinesisk rettskultur skal studentane (1) få kunnskap om kva ein rettskultur er, og korleis den vert forma og omdanna gjennom møte med rettskulturelt gods frå andre rettskulturar. Det vil vera ein særleg fokus på dei 6 rettskulturelle strukturane *konfliktløysing, normproduksjon, rettferdsideal, juridisk metode, profesjonalisering og internasjonalisering*. Deretter skal studentane (2) få kunnskap om det historiske grunnlaget for den norske rettskulturen gjennom å studera norsk rettshistorie i eit europeisk perspektiv. Igjen vil dei 6 rettskulturelle strukturane stå i sentrum. Deretter skal studentane (3) få kunnskap om den engelske, amerikanske, tyske, og franske og kinesiske rettskulturen når det særleg gjeld særleg dei 6 rettskulturelle strukturane.

Den kunnskap om *konfliktløysing, normproduksjon, rettferdsideal, juridisk metode, profesjonalisering og internasjonalisering* skal studentane tileigna seg gjennom følgjande spesifikke tema handsama i pensumlitteraturen:

### (1) Rettskultur

- Rett som kultur
- Danning av, og møtet mellom rettskulturar
- Rettskultur og resepsjon av rett, og særleg det rettskulturelle filter
- Ein rettskultur sine ulike nivå etter Kaarlo Tuori sin modell

### (2) Den norske rettskulturen si historie i eit europeisk perspektiv

- Normskaping gjennom rettspraksis, og framveksten av en rikslovgeving i Europa og Noreg i høgmellomalderen
- Rettsstudiet på europeiske universitet frå 1100-tallet, og korleis dette påverka den norske rettskulturen i høgmellomalderen, særleg når det gjeld metodetenking.



- Kva romarretten og kanonisk rett har hatt å seia for utviklinga av en felleseuropeisk rettskultur, ein *ius commune*
- Rettskjeldelærer og rettferdsideal i norsk og europeisk mellomalder
- Den rasjonalistiske naturretten i europeisk og dansknorsk rettshistorie, og det dansknorske juridiske embetsstudiet av 1736 i høve til dette
- Naturretsbaserte rettskjeldelærer og universalisme på 1700-tallet, og sedvanebaserte nasjonale rettskjeldelærer på 1800-tallet, samt utviklinga av den særlige norske rettsrealismen
- Den deduktive metoden og det denne fekk å seia for rettspraksis frå 1700-tallet, og europeisk lovgjeving frå 1800-tallet, og så særleg framveksten av det forutbereknlege som rettferdsideal
- Det internasjonale inspirasjonsgrunnlaget for endringar av den norske rettskulturen etter mellomalderen

### (3) Komparativ rett; ~~de~~ den engelske, **amerikanske**, **tyske**, franske og kinesiske og tyske rettskulturen

- Karakteristika ved og skiljet mellom *common law*- og *civil law*-tradisjonane
- Den engelske ~~rettskulturen~~, og særleg praksis si rolle i den
- Den amerikanske rettskulturen, og særleg det føderale si rolle i den
- ~~Den franske rettskulturen, og særleg lovgjevinga si rolle i den~~
- Den tyske rettskulturen, og særleg metoden si rolle i den
- ~~Den austerriske rettskulturen, særleg samanlikna med den norske~~
- Den franske rettskulturen, og særleg lovgjevinga si rolle i den
- ~~Dei utfordringar EF-retten og Dei europeiske menneskerettane stiller den engelske, -, tyske og franske og tyske rettskulturane ovanfor~~
- Den kinesiske rettskulturen gjennom rettssystemet si oppbygging og funksjon, med vekt på lovgjeving, forvaltning, domstolar og rettsvitskap, og dei rettskulturelle konsekvensane av dette

Dugleik:

Studentane skal gjennom JUS134-Kina: Rettshistorie og komparativ rett med særskild fokus på kinesisk rettskultur opparbeida seg evner til å bruka kunnskapen slik at dei kan (I) forklara og diskutera korleis ein rettskultur er sett saman av dei rettskulturelle faktorane *konfliktløysing, normproduksjon, rettferdsideal, juridisk metode, profesjonalisering og internasjonalisering*. Vidare å (II) verta i stand til å forklara og diskutera karakteren av desse





rettskulturelle faktorane i den norske, engelske, ~~amerikanske, tyske,~~ franske og kinesisketyske rettskulturen. Og (III) å kunna forklara og diskutera både historiske og no pågåande endringar i desse rettskulturelle faktorane, og relatera desse endringane til retten sine ulike nivå, og då særleg i relasjon til den kinesiske rettskulturen.

#### Generell kompetanse:

Føremålet med JUS134:-Kina Rettshistorie og komparativ rett med særskild fokus på kinesisk rettskultur er å setja studentane i stand til å finna og bruka gjeldande rett i ein periode med rettsleg internasjonalisering der rettskulturell innsikt, tufta på rettshistorisk og komparativ kunnskap, har vorte ein del av juridisk metode som forståingsreiskapar når ein handsamar norsk rett produsert innanfor norske jurisdiksjongrensar, norsk rett produsert innan norske jurisdiksjongrensar men med utgangspunkt i rettskjelder produsert utanfor, og norsk rett produsert utanfor norske jurisdiksjongrensar.

## Undervisningsformer og omfang av organisert undervisning

Førelesingar og grupper

### Obligatorisk undervisningsaktivitet

1. Gruppemøte, oppgåveskriving og kommentering er obligatorisk. Utrekninga av deltakinga blir gjort som fastsett i "Retningslinjer for utregning av obligatorisk deltaking". Deltaking på førelesingane i JUS134 haldne ved Det juridiske fakultet i Bergen, og i JUS134-Kina haldne ved Renmin University Law School i Beijing

2. Underkjenning av deltaking på JUS134-Kina på grunn av manglande deltaking på førelesingane ~~de element i dei obligatoriske arbeidskrava~~ kan ikkje rettast opp igjen tas om att før neste gong JUS134 vert arrangert ved Det juridiske fakultet i Bergen, og då gjennom deltaking på kurset sine obligatoriske arbeidskrevr ved neste kurs.

3. Kursgodkjenning eldast ikkje.

-

Kvar student skal i løpet av JUS134-Kina: Rettshistorie og komparativ rett med særskild fokus på kinesisk rettskultur levera 3 obligatoriske arbeidsgruppeoppgåver til godkjenning. Følgjande krav må vera innfridd for at oppgåvene skal verta godkjent:

Oppgåva må vera på minst 700 ord og maksimum 1500 ord.



## UNIVERSITETET I BERGEN

Det juridiske fakultet – Studieutvalget

*Oppgåva skal vera eit svar på spørsmålet i den grad at oppgåve ville ha vore kvalifisert til ståkarakter på eksamen.*

*Oppgåva skal vera ein ferdig tekst, og ikkje ei samling stikkord eller ufullstendige setningar.*

Kvar student skal i løpet av JUS134-Kina: Rettshistorie og komparativ rett med særskild fokus på kinesisk rettskultur kommentera 2 x 3 arbeidsgruppeoppgåver skrivne av andre medlemmar av arbeidsgruppa. Følgjande krav må vera innfridd for at kommenteringa skal verta godkjent:

*Dei samla kommentarane til kvar av dei 6 oppgåvene skal innehalda minst 4 substansielle kommentarar. Med ein substansiell kommentar vert det forstått kommentarar som drøftar innhald og/eller framstilling med fullstendige setningar, og som er eigna til å gje rettleiing.*

Dersom storgruppeleiar er i tvil om krava til arbeidsgruppeoppgåve eller kommentarar er oppfylt, skal vedkomande oversenda materialet til den fagansvarlege som skal treffa skriftleg grunngeve vedtak. Den aktuelle student vil deretter verta kontakta av den administrativt ansvarlege for 3. studieåret, som opplyser om vedtaket. Det skriftlege vedtaket skal deretter tilgjengeleg for studenten ved personleg overlevering, som vedlegg til skjermbrev, eller ved postsending.

## Undervisningssemester

Vår

## Krav til studierett

MAJUR

## Undervisningsstad

Det juridiske fakultet, Bergen [og Renmin University Law School, Beijing](#)

## Læringsutbyte

Føremålet med JUS134-Kina Rettshistorie og komparativ rett med særskild fokus på kinesisk rettskultur er å

(I) verta i stand til å analysera, forklara og diskutera korleis ein rettskultur er sett saman av dei rettskulturelle faktorane *konfliktløysing, normproduksjon, rettferdsideal, juridisk metode, profesjonalisering og internasjonalisering*. Vidare å



# UNIVERSITETET I BERGEN

Det juridiske fakultet – Studieutvalget

(II) verta i stand til å analysere, forklara og diskutera karakteren av desse rettskulturelle faktorane i den norske, engelske, [tyskeamerikanske](#), franske og [kinesisketyske](#) rettskulturen.

Og

(III) å kunna analysere, forklara og diskutera både historiske og no pågåande endringar i desse rettskulturelle faktorane, og relatere desse endringane til retten sine ulike nivå.

## Vurderingsformer

Etter kurset vert det avlagt ein heimeeksamen. Oppgåvene skal leverast elektronisk via Kark. Ordgrensa er sett til 5000 ord.

Studentane som tek JUS134-Kina vil verta prøvd gjennom ein heimeeksamen på lik linje med studentane som tek JUS134. Men i staden for ei analyse- og diskusjonsoppgåve om europeisk rettskultur, skal studentane på JUS134-Kina analysere og diskutere kinesisk rettskultur.

Denne delen av eksamen vil utgjera mellom 30 og 40% av den totale heimeeksamen i kurset.

## Karakterskala

Ved sensur av emnet benyttes karakterskalaen A til E for bestått og F for ikke bestått

## Emneevaluering

I henhold til retningslinjer for evaluering av emner ved Det juridiske fakultet.

[Tilbake til sakslisten](#)